

นอกจากบ้านครูหรั่งแล้ว มีเครื่องดนตรีของวงอื่น ๆ อีกบ้างไหม จะมีก็เป็นวงพระลำอางรายไปที่อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง แล้ววง "องสุพรรณ" ซื้อมา เครื่องชุดนั้นไม่ได้เป็นงาหมด ไม่ใช่องเป็นงาเลยมากนัก ปัจจุบันจะอยู่ครบหรือเปล่าไม่ทราบ ช่วงที่ทำเป็นช่างมือเดียวกัน

ช่วงในสมัยรัชกาลที่ ๖ นั้นมีช่างอยู่หลายมือ แต่ละคนระดับเสียงแน่นอนแต่ไม่เท่ากัน นักดนตรีที่ไม่มีจุดยืนก็ต้องยึดระนาดเหล็กเป็นหลัก หากเหล็กเพี้ยนก็เขาเฉพาะเสียงที่ไม่เพี้ยนแล้วค่อยเทียบเขา ขณะนี้การตั้งเสียงในระบบของวงกรุงเทพมหานครมีอยู่ตามบ้านนอก วงของโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๒๐๐วง เห็นจะได้

วงอื่น ๆ ที่น่าสนใจในการตั้งระบบเสียง เช่น วงบ้านครูจางวางทั่ว พายโยกศล เครื่องบ้านครูสำรวย แก้วสว่าง สิงห์บุรี เสียงสูงกว่าบ้านครูจางวางทั่ว แต่ต่ำกว่าเสียงของวงกรุงเทพมหานคร มีวงกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งตั้งในระบบสากล ซึ่งมีเสียงสูง

บันทึกเสียงเครื่องดนตรีในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๔ ผู้วิจัยประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.สุกรี เจริญสุข หัวหน้าโครงการ ทำหน้าที่บันทึกเสียง
 ๒. อาจารย์ลัดเจ็ด ภูเขาทอง ทำหน้าที่บันทึกข้อมูล
 ๓. Prof.Dr.James Upton ทำหน้าที่บันทึกเสียง
 ๔. Ms.Janice Marie Dickensheets ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล
 ๕. Ms.Amma Jo Upton ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล
- เป็นที่เสียงผู้ดูแล Prof.Dr.James Upton
๖. นายสนอง คลังพระศรี ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล

๕. เครื่องดนตรีในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

๕.๑ ระนาดแก้ว

ระนาดแก้วเป็นเครื่องดนตรีที่ทำด้วย "แก้วระจก" สันนิษฐานว่าเป็นเครื่องดนตรีที่มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ กรุงรัตนโกสินทร์ ใ้บรรเลงในวงมโหรี เพราะว่ามีเสียงเบา ระนาดแก้วถือได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ที่สุดเท่าที่พบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตั้งระดับเสียง ด้วยด้นตะกั่ว

เนื่องจากระนาดแก้วเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงเบาและเปราะบางแตกง่าย ในสมัยรัชกาลที่ ๒ จึงเปลี่ยนมาใช้ฆ้องวงเล็กแทน สำหรับระนาดแก้วที่อยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ประทานให้เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒

สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการหนังสือศิลปวัฒนธรรม นักโบราณคดี ให้ความเห็นว่า ระนาดแก้วไม่่าจะเป็นเครื่องดนตรีจริง แต่น่าจะเป็นเครื่องดนตรีจำลองเพื่อมอบให้เป็นของที่ระลึกหรือเครื่องราชบรรณาการ (Souvenir) มากกว่าที่จะทำขึ้นเป็นเครื่องดนตรี ถ้าหากเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับเป็นของที่ระลึกจริง ก็น่าจะเป็นของที่ระลึกจากประเทศในแถบยุโรป อาทิ เบลเยียม ฮอลแลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตแก้วแหล่งสำคัญของโลก

Prof. Dr. James Upton ศาสตราจารย์ดนตรีผู้เชี่ยวชาญด้านเสียงจาก University of Northern Colorado ผู้ร่วมคณะวิจัยให้ความเห็นว่า ระนาดแก้วในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นเครื่องดนตรีที่สมบูรณ์ที่สุดในฐานะของเครื่องดนตรี เพราะมีระบบเสียงที่สมบูรณ์ การทำให้เป็นเครื่องดนตรีก็อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

อาจจะเป็นไปได้ที่ระนาดแก้วจะเป็นของที่ระลึกหรือเครื่องราชบรรณาการได้แต่ก็ขอยืนยันว่าระนาดแก้วเป็นเครื่องดนตรีที่สมบูรณ์ เพราะมีเสียงและกาจัดระดับเสียงในระบบเสียงไทยถูกต้อง เล่นเป็นเพลงได้ไพเราะ การจัดวางและตกแต่งด้วยความปราณีตให้เป็นเครื่องดนตรี

อย่างไรก็ตาม ระนาดแก้วอาจจะเป็นทั้งของระลึกหรือเครื่องราชบรรณาการ และเป็นเครื่องดนตรีในเวลาเดียวกัน

รางระนาดแก้วทำด้วยไม้สัก มีความยาว ๑๑๒ เซนติเมตร กว้างด้านท้าย ๒๕.๕ เซนติเมตร กว้างด้านบน ๒๓ เซนติเมตร ความยาวในราง ๙๖ เซนติเมตร ความกว้างของในรางด้านท้าย ๑๔.๕ เซนติเมตร ความกว้างในรางด้านบน ๑๗ เซนติเมตร เนื้อไม้ที่ใช้ทำรางหนา ๑.๓ เซนติเมตร

ลูกระนาดแก้วมีทั้งหมด ๑๖ ลูก ลูกล่างสุดมีความหนา ๐.๒ เซนติเมตร ยาว ๑๙ เซนติเมตร กว้าง ๖.๒ เซนติเมตร

ลูกที่ ๕ มีความหนา ๐.๒๕ เซนติเมตร ยาว ๑๖.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร

ลูกที่ ๑ มีความหนา ๐.๒ เซนติเมตร ยาว ๑๒ เซนติเมตร กว้าง ๕ เซนติเมตร

ลูกที่ ๑๕ มีความหนา ๐.๒ เซนติเมตร ยาว ๙.๘ เซนติเมตร กว้าง ๕ เซนติเมตร
๕.๒ ระบายตุ้มเหล็ก (ปีพาทย์)

เป็นระบายตุ้มเหล็ก (ยังไม่มีหลักฐานว่ามาจากไหน ใครเป็นคนทำ อายุเท่าไร) ใช้สำหรับวงปีพาทย์ ช่างทำต้องถูกระนาดให้ได้มาตรฐาน ไม่มีการถ่วงตั้งเสียง มี ๑๗ ลูก

๕.๓ ระบายเอกเหล็ก (ปีพาทย์)

ระบายเอกเหล็ก (ยังไม่มีหลักฐานว่ามาจากไหน ใครเป็นคนทำ อายุเท่าไร) ใช้สำหรับวงปีพาทย์ ช่างทำต้องถูกระนาดให้ได้มาตรฐาน ไม่มีการถ่วงตั้งเสียง มี ๒๐ ลูก

สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการหนังสือศิลปวัฒนธรรม นักโบราณคดี ให้ความเห็นว่า ในตระกูลระนาดเหล็กและระนาดทองเหลืองทั้งหลายน่าจะเอาแบบอย่างมาจากชาว ชวานั้นทำระนาดโลหะมาก่อน ในสมัยรัชกาลที่ ๒ เมื่อมีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับชาว ละครซิเพนา

การทำระนาดเหล็กและระนาดทอง (เหลือง) อาศัยแบบอย่างของชาวโดยใช้เทคโนโลยีไทยและใช้ระบบเสียงไทยด้วย

๕.๔ ระบายเอกทอง (มโหรี)

เป็นระบายเอกที่ทำด้วยสำริด (โลหะผสมระหว่างทองเหลืองและดีบุก ๗:๒) โลหะผสมมีชื่อเรียกกันหลายอย่าง ลงหิน ลูกหิน รมิต เป็นต้น สำหรับระบายเอกทองเหลืองนั้นมี ๒๐ ลูก นิยมเรียกกันว่า ระนาดทองเพราะมีสีทองและทำด้วยโลหะที่มีส่วนผสมของทองเหลืองมากส่วนเมื่อทำเป็นระนาดแล้วมีเสียงที่ตึกว่าโลหะชนิดอื่น ๆ นิยมใช้ทองเหลืองทำระฆัง จิ้ง ฉาบ เป็นต้น

ในหนังสือ “เครื่องดนตรีไทย” ของธนิศ อุทัย (กรมศิลปากร ๒๕๐๘) พูดถึงระนาดทองว่า เป็นเครื่องดนตรีที่ทำขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ โดยเลียนแบบจากระนาดที่ทำด้วยไม้ ต่อมาเมื่อผู้เลียนแบบทำด้วยเหล็กก็มี

คณะผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เหล็กเป็นโลหะที่หาได้ง่าย ราคาถูก ส่วนสำริดนั้นทำขึ้นยากกว่า จึงทำให้มีผู้คิดค้นทำระนาดด้วยเหล็กขึ้นมา เพราะง่ายและราคาถูกจึงเป็นที่นิยม

๕.๕ ระบายตุ้มเหล็ก มโหรี

ระบายตุ้มเหล็กสำหรับวงมโหรี มี ๑๗ ลูก ทำด้วยเหล็ก ยังไม่มีหลักฐานว่าเป็นของใคร ได้อย่างไร ช่างที่ไหนเป็นคนทำ

ในหนังสือ “เครื่องดนตรีไทย” ของธนิศ อุทัย (กรมศิลปากร ๒๕๐๘) พูดถึงระนาดตุ้มเหล็กว่า เป็นเครื่องดีที่สมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชอนุชาในรัชกาลที่ ๔ ได้ทรงดำริให้สร้างเพิ่มขึ้น โดย “ถ่ายทอดมาจากหีบเพลงฝรั่งอย่างเป็นเครื่องเขี้ยวเหล็ก”

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น เนื่องจาก “เขี้ยวหัวเหล็ก” ในสาส์น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เป็น Music Box ซึ่งเป็นเครื่องกลไกทำขึ้นในสวิสเซอร์แลนด์ มีลักษณะคล้ายหัวเขี้ยว ยาว มีหนามเตยเรียงราย ไขลานให้หนามเตยหมุนไปเขี้ยวหัวซึ่งทำขึ้นด้วยโลหะ ช่างทำได้สร้างหัวและ หนามเตยให้มีความสัมพันธ์กันเป็นเพลงต่าง ๆ

อาจจะเป็นไปได้ที่จะเลียนแบบว่าเขี้ยวหัวเหล็กมีขนาดแตกต่างกัน (เล็ก-ใหญ่ สั้น-ยาว) มีความใกล้เคียงกันอย่างน้อยก็คือ หัวที่มีเสียงต่ำก็จะมีขนาดใหญ่และยาว ส่วนหัวที่มีเสียงสูงก็จะมี ขนาดเล็กและสั้นกว่า ซึ่งหากจะมีการเลียนแบบกันแล้ว ระยะเวลาหัวเหล็กน่าจะเลียนแบบระยะเวลาหัวที่ทำด้วยไม้มากกว่า

๕.๖ ข้องราง ข้องรางในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มีอยู่ ๔ ลูก ซึ่งเป็นข้องรางที่มี รางแขวนลูกดวง (ไม้โค้ง) มีชื่อเรียกว่า “ข้องรางมอญ” ราชบัณฑิตเป็นผู้ริเริ่มมา ไม่มีหลักฐานอื่นใด

อาจารย์พิเศษ เจียจันทร์พงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดีและรู้เรื่องราวของเครื่องดนตรีของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ได้ให้ความอนุเคราะห์เรื่องข้อมูล

ความเห็นเรื่องระบบ ๕ เสียงและระบบ ๗ เสียง

สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการหนังสือศิลปวัฒนธรรม นักโบราณคดี ให้ความเห็นว่า เดิมทีใช้ระบบ ๕ เสียงและเสียงไม่เท่ากัน ต่อมาเมื่อมีความสัมพันธ์กับตะวันตกด้านดนตรี ในสมัย สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิจ (๒๔๒๔-๒๔๔๗) ดนตรีได้เพิ่มขึ้นเป็น ๗ เสียง กระทั่งสมัย พระเจนดุริยางค์ (๒๔๒๖-๒๕๑๑) ซึ่งเป็นผู้ทำให้ดนตรีไทยมีระบบ ๗ เสียงที่สมบูรณ์ขึ้น

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าระบบ ๗ เสียงของดนตรีลากล้านได้เข้ามาในเมืองไทย หลายรูปแบบและหลายทางด้วยกัน

๑. รูปแบบของพิธีกรรม เสียงแตรในพระราชพิธี ซึ่งยังใช้ในพระราชพิธีในปัจจุบัน (สดุดีมหาราชา ซึ่งเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง “เวียนแพ” ๒๕๐๗ ผลงานของสมาน กาญจนผลิน)

๒. รูปแบบของเพลงลากลีที่เข้าในระบบเสียงดนตรีในสังคมสยาม เช่น ร้องเงิง วิสันดา หรือที่เรียกกันว่า “ฮอลันดา” ซึ่งมาจากคำว่า Hollander เพี้ยนเป็นฮอลันดา ยังมีหลักฐาน ของเลื่อยที่ใช้เลื่อยไม้ เป็นเลื่อยเล็ก ๆ เรียกกันว่า “เลื่อยสันดา” บางชุมชนเรียกว่าเลื่อย “ลัดดา” เพื่อลากชื่อให้กับความเป็นไทย หรือลากเข้าหาความหมาย จากชื่อที่เรียกเลื่อยสันดา บ่งบอกถึง

ความเป็นเจ้าของชาวฮอลันดา ซึ่งเป็นผู้นำเข้ามา) เพลงฝรั่งรำเท้า โยสลัม ยี่เอม ฝรั่งควง ฝรั่งขึ้น
ฝรั่งยกทัพหรือฝรั่งรำเท้า (Marching through Georgia, ๒๔๑๑) เพลงสรรเสริญพระบารมี (๒๔๓๑ จาก
เพลงเดิมของ เบโธเฟ่น Sonatina in G) เพลงชาติ (๒๔๗๕ จากเพลงกล่อมเด็กฝรั่ง ABCD, Bas Bas
Black Sheep, Twinkle Twinkle) นอกจากนี้ยังมีเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่องสวรมีมิด (๒๔๗๗ ของ
รัตน์ เปสตันยี) เพลง "ซึ้งกลางนาซิดาตุกแก" ต้นฉบับเดิม Carmen ของ Georges Bizet, ๒๓๘๑-
๒๔๑๘)

๓. เข้ามาในรูปแบบของเครื่องดนตรี "เรียวหีเหล็ก" (Music Box ปรากฏในหนังสือ
สาส์น สมเด็จ) หีบเพลงชัก (Accordion ปรากฏในหนังสือสาส์นสมเด็จ) เปียโน (Piano ปรากฏใน
หนังสือ สาส์นสมเด็จ) แตรที่ใช้ในกองดุริยางค์ทหารและแตรวง เครื่องดนตรีเหล่านี้มีเสียงที่ตั้งใน
ระบบสากล

๔. สื่อที่เข้าในรูปแบบของแผ่นเสียง วงดนตรี (Symphony Orchestra) แตรวง
(Marching Band) เสียงดนตรีในไนท์คลับ (Night Club) โรงแรมชั้นหนึ่ง ฯลฯ ซึ่งอาศัยบรรยากาศและรสนิยมแบบฝรั่ง ที่โรงแรมโอเรียลเต็ลมีรายการแสดงคอนเสิร์ตเพลงคลาสสิกครั้งแรก (Piano Recital by
Herr Albert Friedenthal) วันที่ ๗ มกราคม ๒๔๓๖ นอกจากนี้เพลงจากวิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็น
เสียงที่มีสำเนียงเป็นตะวันตก แม้จะเป็นไทยก็อยู่ในรูปแบบของสังคีตสัมพันธ์ (กรมประชาสัมพันธ์)

๕. กระแสทางวัฒนธรรม "ทางฝรั่ง" เป็นกระแสที่แรงกว่ากระแส "ทางไทย" วัฒนธรรม
นั้น เกี่ยวข้องกับรสนิยม คุณค่า และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (ฝรั่งดีกว่า น่าเชื่อถือและแพงกว่า)
เช่น เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี มหาฤกษ์ มหาชัย และเพลงเกียรติยศอื่น ๆ นิยมบรรเลง
ทางฝรั่ง

๖. บันทึกเสียงเครื่องดนตรีและวงดนตรี บ้านครูรวม พรหมบุรี ราชบุรี

(รวมศิษย์บรรเลง ผ่านนายประมวล ครูทสิงห์ ซึ่งเป็นบุตรเขยของครูรวม)

วันจันทร์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ผู้วิจัยประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.สุกรี เจริญสุข หัวหน้าโครงการ ทำหน้าที่บันทึกเสียง

๒. อาจารย์สังัด ภูเขทอง ทำหน้าที่บันทึกข้อมูล

๓. Prof. Dr. James Upton ทำหน้าที่บันทึกเสียง

๔. นายสนอง คลังพระศรี ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล

บ้านเลขที่ ๑๔ ตำบลท่าเสา ถนนเขาวง ขอย ๒ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

นักดนตรีวงศิษย์ครูรวม พรหมบุรี (พ.ศ. ๒๔๕๕-๒๕๒๙)

ระนาดเอก	วิภาส ครูทสิงห์	มี ๒๑ ลูก
ระนาดทุ้ม	ลำเจิง เป็กบาน	มี ๑๘ ลูก
ฆ้องวงเล็ก	รัชพล ครูทสิงห์	มี ๑๘ ลูก
ฆ้องวงใหญ่	ส.อ.ไพศาล บุญเรือง	มี ๑๖ ลูก
ระนาดเอกเหล็ก	ส.ท.สมเจตต์ ครูทสิงห์	มี ๒๑ ลูก
ระนาดทุ้มเหล็ก	สมพงศ์ เมฆเผ่าเย็น	มี ๑๘ ลูก
ปี่	พุ่ม เมฆเผ่าเย็น	มี ๑๖ เสียง (ทำได้ ๒๑ เสียง)
ขลุ่ยเพียงออ	พุ่ม เมฆเผ่าเย็น	มี ๑๒ เสียง
ฆ้องมอญ (มี ๑๕ ลูก)		
ผู้ควบคุม	ประมวล ครูทสิงห์	

สัมภาษณ์นายประมวล ครูทสิงห์

นายประมวล ครูทสิงห์ อายุ ๔๙ ปี เป็นบุตรเขยครูรวม พรหมบุรี ซึ่งเป็นนักดนตรีผู้ดูแลเครื่องดนตรีและควบคุมวงดนตรี เล่นดนตรีมาตั้งแต่วัยเด็ก ๓๐ กว่าปี เกิดที่บ้านโรงช้าง พรหมบุรี เรียนและมีกคนตรีอยู่ในของครูรวม กระทั่งได้แต่งงานกับลูกสาวของครูและกลายเป็นผู้รับผิดชอบ สืบทอดต่อมา

ฆ้องวงใหญ่และฆ้องวงเล็กนั้น ได้มาจากหลวงปู่ห้อง ซึ่งเป็นอดีตเจ้าคณะจังหวัดพรหมบุรี (พระครูอินทเขมาจารย์) อายุร้อยกว่าปีแล้ว เป็นของวัดมาก่อน ครูรวมได้มาจากพระครูราว ๓๕ ปี

ส่วนระนาดเอกเหล็กและระนาดทุ้มเหล็กนั้น ได้มาจากเพชรบุรี (รายละเอียดให้สอบถามคุณแสงยม เพิ่มสิน สามีของคุณมณฑนาหรือทองม้วน เพิ่มสิน นักร้อง กรมศิลปากร) อายุมากกว่า ๕ ปี

ฆ้องมอญนั้นได้มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อใช้ในวงปี่พาทย์มอญ

นายประมวล ครูทสิงห์ เรียนการปรับเสียงจากประสบการณ์ที่อยู่ในวงดนตรีไทยมานาน อาศัยดูแลและกำกับการตั้งนักดนตรีผู้ใหญ่ เสียงเครื่องดนตรีของบ้านครูรวม มีระดับเสียงใกล้เคียงกับเครื่องดนตรีของกรมศิลปากรมาก กล่าวคือเสียงของกรมศิลปากรสูงกว่าอยู่หนึ่ง โดยเริ่มต้นเสียงไม่เท่ากัน

การตั้งเสียงไม่บ่อยนัก ราวปีละครั้ง ยกเว้นว่าเครื่องดนตรีเพี้ยนจนระคายหูหรือหากต้องประชันวงก็ต้องตั้งเสียงกันหน่อย เครื่องดนตรีที่เทียบเสียงยากคือฆ้องวงเล็กเพราะเสียงออกมา "โห่ง ๆ" หมายถึงเสียงก้อง ส่วนเครื่องที่เทียบยากก็คือเครื่องเหล็ก เพราะทุดยากลำบาก

หากนักดนตรีจะขายเครื่องไปให้ผู้ซื้อเมื่อคิดจะเลิกเล่น เครื่องดนตรีที่จะเก็บไว้ก็คือ "ระนาดเหล็ก" เพราะเป็นเครื่องที่นักดนตรีหวงที่สุด เก็บเอาไว้เป็นที่ระลึก เมื่อว่าสักวันหนึ่งจะมิวงดนตรีขึ้นมาอีก ก็สามารถเทียบเสียงกับเครื่องใหม่ได้อีก

ในการเทียบนั้นยึดลูกที่ ๕ ของระดับเสียง เพราะเป็นเสียงที่สำคัญ

ครูรวม พรหมบุรี (๒๔๔๓-๒๕๓๓) เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงของวงปี่พาทย์ราชบุรี ได้เริ่มเรียนปี่พาทย์กับพระครูอินทเมฆาจารย์ (หลวงปู่ทอง) เจ้าอาวาสวัดช่องลม เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี ซึ่งบ้านครูรวม พรหมบุรีก็อยู่ติดกับวัดนั่นเอง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็ได้ต่อเพลงกับครูกล้วย ครูล้ำ ณ บางช้าง (สองคน พี่น้อง) ครูสุ่ม คนตรีเจริญ หลวงชาญเชิงระนาด และได้เข้าไปอยู่ในวงบูรพาภิรมย์เป็นศิษย์ครูหลวงประดิษฐไพเราะ ต่อมาได้กลับบ้านไปอยู่ที่ราชบุรี สร้างวงปี่พาทย์มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย

วงปี่พาทย์ศิษย์ครูรวม พรหมบุรี

๑. เพลงแขกมอญบางช้างเถา	ปี่พาทย์ไม้แข็ง
๒. เพลงกล่อมมนารีเถา	ปี่พาทย์ไม้ฆ้อง

๘. วงดนตรีนายชั้น ยะมะคุป อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี

นายชั้น ยะมะคุป อายุ ๖๐ ปี เจ้าของเครื่องดนตรีไทยหัวหน้าวงดนตรีรับงานปี่พาทย์ แถวเขตเมือง ราชบุรี ได้ซื้อเครื่องมาจากครูต่วน มณีศรี ซึ่งตกทอดมาถึงครูสมาน มณีศรี ซึ่งเป็นลูกของครูต่วน ต่อมาเครื่องดนตรีชุดนี้ได้ตกถึงมือคุณเสมอ มณีศรี ซึ่งเป็นลูกของครูสมาน มณีศรี และขายเครื่องทั้งหมด

นายชั้น ยะมะคุป และภรรยา เป็นคนชอบดนตรี เล่นดนตรีได้ ได้ซื้อเครื่องดนตรีมาทั้งหมดในราคา ๑๒๓,๐๐๐ บาท มีเครื่องปี่พาทย์ไทย เครื่องปี่พาทย์มอญ วัตถุประสังคีตที่ซื้ออีกเพื่อให้ลูกได้ฝึกหัดเล่นดนตรีรับงานแต่ละครั้งประมาณ ๕,๕๐๐-๖,๐๐๐ บาท (ฆ้องมอญ ๓ โด้ง ๒ เวลา) ในละแวกราชบุรี หากต้องเดินทางไกล นักดนตรีที่เป็นคนนอก ๓๐-๕๐๐ บาท นักดนตรีส่วนใหญ่เป็นคนในบ้านก็ไม่ได้จ่าย

วงของนายชั้นไม่สามารถเทียบเสียงเองได้ แต่ยี่ดระดับเสียงของเครื่องเหล็กที่มีมากับ
วง ในการบันทึกเสียงได้นำนักดนตรีจากวงบ้านครูรวมเป็นผู้บรรเลง เพลงแมลงภู่งทอง

๔. บันทึกเสียงเครื่องดนตรี แผนกดุริยางค์ กรมตำรวจ

วันอังคารที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ผู้วิจัยประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.สุกรี เจริญสุข หัวหน้าโครงการ ทำหน้าที่บันทึกเสียง

๒. อาจารย์ดงัด ภูเขาทอง ทำหน้าที่บันทึกข้อมูล

๓. Prof.Dr.James Upton ทำหน้าที่บันทึกเสียง

๔. Ms.Janice Marie Dickensheets ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล

๕. Ms.Amma Jo Upton ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล

เป็นที่เสียงผู้ดูแล Prof.Dr.James Upton

๖. นายสนอง คลังพระศรี ผู้ช่วยวิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพและข้อมูล

นักดนตรีแผนกดุริยางค์ กองกำกับการ ๓ กรมตำรวจ

ระนาดเอก	วิบูลธรรม เพียรพงศ์	มี ๒๒ ลูก
ระนาดทุ้ม	จ.ต.ด.ไชยา คนตรีเจริญ	มี ๑๗ ลูก
ฆ้องวงเล็ก	ค.ต.วิฑูรย์ อรรถกิต	มี ๑๔ ลูก
ฆ้องวงใหญ่	ค.ต.ประทาน ทองสุโขติ	มี ๑๖ ลูก
ปี่	พล.โสภาส นักพัฒนพาทย์	มี ๑๖ เสียง (ได้ ๒๑ เสียง)
ซอด้วงเพียงฮอ	พล.โสภาส นักพัฒนพาทย์	มี ๑๔ เสียง
ซออู้	ค.ต.จงบกล เพียรพงศ์	มี ๙ เสียง
ระนาดเอกเหล็ก	ค.ต.จงบกล เพียรพงศ์	มี ๒๑ ลูก
ระนาดทุ้มเหล็ก	ค.ต.จงบกล เพียรพงศ์	มี ๑๖ ลูก
ผู้ควบคุม	พ.ต.ต. เจริญ คุปกะ	

เครื่องดนตรีของแผนกดุริยางค์ กองสวัสดิการ กองกำกับการ ๓ กรมตำรวจ ซึ่งอยู่ใน
ความดูแล ของ พ.ต.ต.เจริญ คุปกะ ได้ชื่อมาจากบ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล วัดกัลยา โดยเฉพาะ
ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดเอกเหล็ก และระนาดทุ้มเหล็ก ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีอายุรียกว่าปี

การตั้งเครื่องดนตรีนั้น ค.ต.จกส. เพ็ชรพงศ์ ซึ่งเป็นผู้ดูแลวงดนตรีไทยได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อได้เครื่องจากบ้านจางวางทั่ว พาทยโกศล ก็ได้ตั้งเครื่องใหม่ โดยอาศัยเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งหัวหน้า (พ.ต.ต.ที่หมาย) ตั้งในระบบเสียงสากลและเสียงสูงกว่าเสียงดนตรีไทย อีกประการหนึ่งเสียงของบ้านวัดกัลยา มีเสียงต่ำ

วันต่อมา ระดับเสียงกรมประชาสัมพันธ์สูงเกินไปสำหรับนักร้องเพลงไทย ทางวงจึงได้ปรับระดับเสียงให้เข้ากับวงกรมศิลปากร ยกเว้นระนาดเหล็ก (เอก/ทุ้ม) ยังตั้งตามระดับเสียงของกรมประชาสัมพันธ์อยู่ ส่วนฉิ่งใหม่ นั้นซื้อมาจากนครนายก การปรับเครื่องเหล็กนั้นใช้วิธีการรอกเหล็กออก

ค.ต.จกส. เพ็ชรพงศ์ ผู้เทียบเสียงดนตรีไทยบอกว่า ฉิ่งวงเล็กเป็นเครื่องที่เทียบเสียงยาก ที่สุด เพราะเล็กและฟังยาก ใช้นิ้วเทียบอย่างเดียว โดยยึดเสียงระนาดเหล็กเป็นหลัก

เพลงที่บรรเลง

ปีพาทย์ไม้แข็ง สุดดงวน ๒ ชั้น

ปีพาทย์ไม้แวม เขมรโพธิสัตว์ ๒ ชั้น

๔. วงไทยบรรเลง

บ้านเลขที่ ๑๕ ถนนประชาอุทิศ ตำบลอัมพวา

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐

โทรศัพท์ (๐๓๔) ๗๕๑-๓๒๐๔

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

อัมพวาเป็นเมืองที่น่าสนใจมาก เป็นเมืองนักดนตรี ช่างทำเครื่องดนตรี นักดนตรีคนสำคัญที่ได้สร้างชื่อเสียงมาแล้ว อาทิ สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ครูกล้าย ณ บางช้าง ครูกล้าย ณ บางช้าง ครูเอื้อ สุนทรสนาน นอกจากนี้ก็มี ครูหลวงประดิษฐไพเราะ ตรีอุทิศ นาคสวัสดิ์ ครูอุทัย แก้วละเอียด ตระกูลนักดนตรีเลื่องชื่ออีกหลายคน เช่น ตระกูลนักเป่า แก้วละเอียด ทางมโหรี คนตรีเจริญ ทางมโหรี เป็นต้น ล้วนแต่เป็นตระกูลที่มีฝีมือทั้งสิ้น

อัมพวาจึงเป็นแหล่งสำคัญของดนตรีไทย มีวงปีพาทย์มากมาย นอกจากนี้ ช่างทำเครื่องดนตรีที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องดนตรีตระกูลซอ ต้องเป็นช่างจากอัมพวา

นักดนตรีวงไทยบรรเลง

นคร แฉมมี

ปี

ปรวรก แก้วละเอียด

ระนาดเอก

พันจำเอกสมาน แก้วละเอียด

ระนาดทุ้ม

ประทีพ รักจิตรทัน

ฆ้องวงใหญ่

ประจักษ์ รุ่งวันดี

ฆ้องวงเล็ก

ปีพาทย์ไม้แข็ง

เพลงค้ำคาวกนกด้วย

ปีพาทย์มอญ

เพลงดาวกระจำ

ควบคุมโดย ครูสมาน แก้วละเอียด ลูกครูสุด แก้วละเอียด น้องชายครูช้อย แก้วละเอียด ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านดนตรีไทย ของสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ ปี ๒๕๓๘)

การตั้งเสียงของวง ตั้งตามแนวท่วงทำนองดุริยางค์ทหารเรือ

ในสมุทรสงคราม มีวงดนตรีไทย ๑๓-๑๔ วงด้วยกัน แต่วงจะมีเสียงใกล้เคียงกันหมด ถ้าเราจะไปเข้าห้องเขามาเสียงก็จะเข้ากันได้ จะมีอยู่ ๒-๓ วงที่เสียงแตกต่างออกไป คือ เขาเทียน แนวกรม ประชาสัมพันธ์วังครุฑชัย ศรีเดช อยู่ท้ายหาด วงครูเกษม วิไล อยู่ที่วัดกลางเหนือ

๑๐. บ้านครูแย่ง ทางมีศรี

ไธยยะ ทางมีศรี ไร้สัมภาษณ์ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ ๓ ตำบลบางนางลี่

อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐

บันทึกเสียงเพลงแหมมอญบางช้างโดยพันจำเอกสมาน แก้วละเอียด เป็นคนตี ระนาดเอกเหล็ก และระนาดทุ้มเหล็ก เพลงแหมมอญบางช้าง

ไธยยะ ทางมีศรี นักระนาดเอกของกรมศิลปากร และอาจารย์ประโยชน์ ทางมีศรี ผู้เป็นน้อง ชาย รับราชการเป็นอาจารย์สอนดนตรีที่สถาบันราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ทั้ง ๒ พี่น้องเป็นนักดนตรีไทยฝีมือจัด จากอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

พ่อชื่อแย่ง ทางมีศรี เดิมเป็นชาวเพชรบุรี เสียไปแล้วเมื่อปี ๒๕๓๒ ที่บ้านจะมีวงดนตรีทุกชนิด แล้วเข้าไปในกรมศิลปากร เป็นลูกศิษย์ครูหลวงประดิษฐไพเราะ รุ่นเดียวกับครูรวม พรหมบุรี (ราชบุรี) ครูรวมตีระนาดเอก ครูแย่งจะตีฆ้อง

ไชยยะ ทางมีศรี ในฐานะนักเรียนคนแรกของกรมศิลปากร ได้เรียนวิทยาลัยราชสำนัก เป็นศิษย์ครูรวม พรหมบุรี ราชบุรี เป็นศิษย์เอกครูบุญยงค์ เกตุคง จึงทำให้ไชยยะ มีฝีมือทาง วรรณคดีสูง

๑๑. บ้านครูประถม นักปี่

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

บ้านเลขที่ ๕/๒ เทศบาลตำบลอัมพวา

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐

ครูประถม นักปี่ มีลูก ๔ คนด้วยกัน คนโตอาจารย์ประทีป นักปี่ อาจารย์สอนดนตรีไทย ที่มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พิษณุโลก คนที่ ๒-๔ เป็นลูกสาวชื่อ รุจี จุไร และสายใจ ทั้งหมดเป็นนักดนตรีที่มีฝีมือดีทุกคนและประกอบอาชีพเป็นครูสอนดนตรีไทยทุกคน

ครูดนตรีและวงดนตรีไทยที่มีชื่อในอัมพวาสมัยก่อน มีครูบ้าน นิลวงศ์ อยู่ที่หน้าวัง อัมพวา พอจะมีร่องรอยวังเก่าอยู่บ้าง ชาวบ้านยังเรียกกันติดปากว่าหน้าวัง ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของตระกูล นิลวงศ์ ส่วนที่แม่กลองก็มีคณะของครูเพื่อน นักปี่พาทย์ ที่บ้านหมุ่ก็มีครูอยู่ ที่บางขันแตกก็มีครูจ้าง นาครัตน์

เครื่องดนตรีนั้นเป็นของดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นคุณปู่ (พี่ต๋ม) ปู่เป็นนักเป่าปี่ เมื่อไปที่อำเภอเพื่อที่จะใช้นามสกุล ทางอำเภอก็เลยให้ใช้นามสกุล “นักปี่” เสียเลย เครื่องดนตรีเก่า ก็มีฆ้องมอญ ฆ้องวงเล็ก และฆ้องวงห่อกเล็ก ซึ่งมีอายุประมาณ ๑๐๐ ปี

ครูประถม นักปี่ เป็นนักดนตรีเคยเป็นศิษย์ของหลวงประดิษฐไพเราะ อยู่ที่บ้านบาตร ราว ๕ ปี เมื่อครั้งไปเรียนดนตรีต้องเดินทางไปกลับกรุงเทพฯ-อัมพวาโดยรถไฟ ได้เรียนการเทียบเสียงดนตรีจากครู ให้ระนาดเล็กเป็นต้นเสียงโดยใช้ทุ้ม ระนาดทุ้มจะเทียบยากกว่าชิ้นอื่น ๆ เพราะฟังยากเสียงต่ำ

วัดเสียงระนาดเอก ระนาดทุ้ม ระนาดเอกเล็ก ระนาดทุ้มเล็ก เป็นของเก่า เอรารางเก่ามาปิดทองใหม่ ตราตุ๊กตาไทย ของช่างเจ๊กฮุย จากกรุงเทพฯ ส่วนฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก เป็นของใหม่

พันเจ้าเอกสมาน แก้วละเอียด ตีระนาดเอกเล็กเพลง เขมรโพธิ์สัตว์

๑๒. บ้านครูจำลอง เพ็ญฟู

บ้านเลขที่ ๔๙ หมู่ ๓ ตำบลบ้านม่วง

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๕๐

โทรศัพท์ (๐๓๒) ๔๙๑-๑๘๗

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

เครื่องดนตรีที่ได้มา เป็นเครื่องดนตรีของลุงที่ชื่อเชื้อม เพ็ญฟู ซึ่งเคยเป็นครูสอนปี่พาทย์และได้เสียชีวิตไปแล้ว (จำไม่ได้ว่ามีใด) มีอาชีพทำปี่พาทย์หากิน เมื่อแก่ตัวลงก็มอบเครื่องดนตรีให้กับหลานชายบ้างให้บ้าง

ครูจำลอง เพ็ญฟู ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี หลังจากเกษียณอายุจากอาชีพราชการครูสอนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้าน ขณะที่บ้านก็มีวงดนตรีและชอบเล่นดนตรีมาแต่เด็ก ปัจจุบันก็เก็บเครื่องไว้ที่บ้าน ครูจำลองมีลูก ๓ คน แต่ไม่มีใครสืบทอดด้านดนตรีเลยแม้แต่คนเดียว ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นทั้งหมด

ปัจจุบันเครื่องดนตรีเก่าของครูจำลองที่รับสืบทอดมา เก็บรักษาไว้ในห้องเก็บเครื่องดนตรี ไม่ได้ใช้บรรเลงอีกต่อไป เพียงแต่เก็บไว้เป็นที่ระลึกของครอบครัวและความหลังเท่านั้น

บันทึกเสียงระนาดทุ้มเหล็ก เพลงคลื่นกระทบฝั่ง ๒ ชั้น

บันทึกเสียงฆ้องวงใหญ่ เพลงแขกสาหร่าย

๑๓. บ้านครูเยื่อ อุบลน้อย

บ้านเลขที่ ๓๔ ซอยผ้าฮิน เทศบาล

อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

ครูเยื่อ อุบลน้อย เป็นครูดนตรีไทยที่รวบรวมนักเรียนรุ่นเด็ก ๆ ที่รักดนตรีเพื่อฝึกหัดดนตรีไทย รับงานวัด งานศพ งานต่าง ๆ ตามที่เจ้าภาพจะหา เพื่อให้เด็กได้เล่นดนตรีไทยและเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัวของเด็ก ทั้งยังให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ไปทำเถาในด้านอื่น

เครื่องดนตรีที่ใช้เทียบเสียง เป็นแนวก่ำ เครื่องเก่าได้มาจากของครูผาด ลำเนาครูท นกรชัยศรี ซึ่งเป็นพี่เขยครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ช่างที่ทำเครื่องดนตรีชื่อหจ่า ซึ่งเป็นช่างอยู่ที่วัดพระพิเรนทร์ เสียชีวิตไปแล้ว ต่อมาช่างทำระนาดที่วัดพระพิเรนทร์ชื่อเว้ง รับมัดจำทำระนาดไว้แล้วไม่ทำให้เขา แล้วก็หายเข้ากลีบเมฆไปเลย

ต่อมาเครื่องของครูผาด ดำเนาคุด ได้ปรับเสียงใหม่ให้สูงขึ้น โดยถูกเขยครูผาดเอง ส่วนเสียงเก่าก็ยังอยู่ที่ระนาดของครูเยื่อ ซึ่งได้ซื้อเครื่องไป

ครูเยื่อ อุบลน้อย เดิมอยู่ที่บ้านแหลม เพชรบุรี เริ่มเรียนดนตรีโดยหัดดนตรีกับพ่อที่บ้านแหลม พ่อเน้นเคยเรียนปีกับครูหับ เครื่องระนาดที่มีอยู่เป็นเครื่องใหม่ ที่ตั้งเสียงในระบบเก่า

ความจริงแล้วครูเยื่อ เป็นนักดนตรีที่ถนัดเครื่องหนัง ส่วนมือเครื่องอื่น ๆ นั้นพอจะสอนเด็กได้แต่ก็ไม่เก่ง ในการตั้งเสียงก็ใช้เครื่องเก่าเป็นหลัก เรียนการเทียบเสียงจากพ่อ โดยช่วยพ่อเทียบเสียง และได้เทียบเสียงมา ๒๐ กว่าปีแล้ว ส่วนเครื่องดนตรีที่เทียบยากมากก็คือ ม้องวงเล็ก เพราะมีเสียงสูงและทำให้เสียงกันแว่ว (Over Tone)

เด็ก ๆ ที่เล่นดนตรีอยู่ในวงเป็นเด็กมาจากทั่วไป พ่อแม่ยากจนฝากมาให้หัดดนตรี บางครั้งไปออกงานพ่อแม่เด็กเห็นเข้าก็อยากให้ลูกเรียนดนตรีไทย ก็ฝากมา

ในส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายนั้น อาศัยการรับงาน ครั้งหนึ่ง ๆ จะมีรายได้ประมาณ ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท เมื่อมีเงินมาก็จัดสรรเพื่อให้กับเด็กทุกคน ๕๐-๖๐ บาท ๑๐๐ กว่าก็มีบางคน ในส่วนเงินที่เหลือก็เป็นค่ากับข้าวไป งานมีตั้งแต่เก้าโมงเช้าไปกระทั่งเย็น ส่วนใหญ่จะเป็นงานศพในดอนเียน และวันเสาร์อาทิตย์เท่านั้น บางเดือนมีงาน ๔-๕ ครั้ง บางเดือนก็ไม่มี

ปัจจุบันเด็กไปงาน ๑ คืน ๑ วันก็จ่ายประมาณ ๒๕๐ บาท ส่วนอาหารทุกมื้ออยู่ที่เจ้าภาพ ส่วนค่ารถเราเป็นคนออก ประมาณ ๑๕๐ บาท เหลือเงินประมาณ ๑,๐๐๐ บาทต่อครั้ง

อุปกรณ์ซื้อมาจากอาจารย์บุญเรือน ปิ่นกลุ่ เป็นอาจารย์ใหญ่สอนโรงเรียนประถม ศึกษา คุยกันว่า เมื่อเกษียณแล้วจะเหงา เมื่อกลับถึงบ้านก็จะใช้เวลาทำระนาด บ้านอยู่ติดจากสถาบันราชภัฏเพชรบุรีออกไปราว ๆ ๕ กิโลเมตร ระนาดทำด้วยไม้บง ไม้ชิงชัน โดยซื้อไม้จากห้วยท่าช้าง ติดกับเขตหนองหญ้าปล้อง เพชรบุรี ติดต่อกับกาญจนบุรี ช่างบุญเรือนไปดูวิธีและซื้อเครื่องไม้เครื่องมือมาจากช่างบุญเล็ก ที่คลองโคน แม่กลอง ซึ่งได้เสียชีวิตไปแล้ว

ครูเยื่อ อุบลน้อย มีห้องรูปพญานาค หัวพญานาคอยู่หนึ่งและหางพญานาคอยู่อีกข้างหนึ่ง ตรงตัวพญานาคเป็นที่วางลูกฆ้อง สุจิตต์ วงษ์เทศ อธิบายว่า "พญานาคเป็นสัตว์ที่จะนำวิญญาณคนตายไปสู่บาราค"

เสียงระนาดบ้านครูเยื่อ อุบลน้อย

เสียงระนาดทุ้ม

เสียงม้องวงใหญ่

บรรเลงโดย

เพลงสรรเพชญ์

เพลงเขมรน้อย

เพลงสองกุมาร

อาจารย์ ประโยชน์ ทางมีศรี

๑๔. บ้านครูสอน สุวรรณเสวก (เสียชีวิตเมื่ออายุ ๔๔ ปี มีชีวิตระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๒๖-๒๔๖๑)

บ้านเลขที่ ๗๕ หมู่ ๕ ตำบลบางครก

อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๑๐

นายวันดี สุวรรณเสวก (อ่านว่าเสวก) อายุ ๕๔ ปี เป็นลูกชายของครูสอน สุวรรณเสวก ซึ่งเป็นผู้ดูแลเครื่องดนตรีของพ่อเขาไว้และเล่นดนตรีได้ โดยรับการถ่ายทอดจากพ่อ ซึ่งพ่อนั้นได้เขียนดนตรี จากครูๆ ที่บ้านฉำใหม่

คุณพ่อมีลูกทั้งหมด ๖ คน ไม่มีใครเป็นนักดนตรีเลย นอกจากครูวันดี ซึ่งเริ่มเรียนดนตรีกับพ่อดังตั้งแต่อายุได้ ๗ ขวบ ติดตามพ่อไปอยู่ในกรุงเทพฯ ซึ่งรับราชการในตำแหน่งพนักงานเก็บเงินพระคลังข้างที่ในวังจันทร์เกษม เมื่อพ่อเกษียณอายุจากราชการก็กลับมามีบ้านที่เพชรบุรี

ห้องที่มีอยู่ก็เทียบเสียงแนวเดิมตามเสียงของคุณพ่อ ที่บ้านมีเครื่องดนตรี เป็นเครื่องคู่ เพลงก็ต่อพ่อ งานเท่าที่มีก็เล่นศพในวัด ครั้งละพันกว่าบาท

ในการเทียบเสียงได้ใช้ฆ้องใหญ่เป็นหลัก แล้วฆ้องอื่น ๆ ก็เป็นลูกตาม

ไม้ฆ้องที่ใช้จับตีฆ้อง จับเป็นรอยมือ ประโยชน์ให้ความเห็นว่า หากรอยมือมีถึง ๔ ข้อ โบราณ สามารถนำไม้ฆ้องไปแลกทองได้ ๑ บาท

ขนาดที่ใช้อยู่ เหล่านี้มาเองโดยอาศัยความรู้ที่พ่อสอนไว้ เหล่าขนาดเมื่ออายุ ๑๔ ปี

บรรเลงเพลงสาธุการและเพลงจิ้ง ๒ พ่อน

การตีระนาด เป็นลีลาการตีระนาดแบบโบราณที่สนใจอย่างมาก

๑๕. บ้านครูยิบ นักพิณพาทย์

บ้านเลขที่ ๔ หมู่ ๑๓ ตำบลหัวสะพาน

อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

ครูยิบ นักพิณพาทย์ เสียชีวิตเมื่ออายุ ๕๔ ปี พ.ศ. ๒๔๖๒ หากมีชีวิตอยู่จะมีอายุ ๘๐ ปี ลูกศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ เมื่อครั้งครูยิบแต่งงานครูหลวงประดิษฐไพเราะ ได้มาบรรเลงดนตรีให้ นักดนตรีรุ่นเดียวกันที่เป็นศิษย์ครูหลวงประดิษฐไพเราะก็มี ครูบุญธรรม เคยอยู่กรมตำรวจ บวชพระอยู่ที่วัดสมุทรปราการ สูงลาลี มาลัยมาลัย

นามสกุล "นักพัฒนา" ได้รับพระราชทานในฐานะนักดนตรี ปุชชีม้วน ขวณม เป็นนักดนตรีที่ระนาด

อาจารย์เพื่องัดดา นักพัฒนา ทายาทซึ่งเป็นนักร้องในวงดนตรีครอบครัว เป็นผู้ดูแลเครื่องดนตรี ปัจจุบันอายุ ๓๙ ปี ลูกชายคูยิบคนโตเป็นนักดนตรีสากล ชื่อสมบัติ นักพัฒนา นักแต่งเพลง เคยรับราชการเป็นนักดนตรีอยู่ในกองดุริยางค์ทหารบก ปัจจุบันได้ลาออกไปเป็นนักดนตรีอาชีพ

ภรรยาคูยิบ ยังมีชีวิตอยู่ อายุ ๓๙ ปี เป็นนักร้องและนักดนตรีในวง ลูก ๗ คน เป็นดนตรีที่สามารถออกงานได้ทุกคน

ระนาดเหล็กที่มีอยู่บ้าน ทั้งระนาดเอกเหล็กและระนาดทุ้มเหล็ก มีมาอยู่กับเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ ในบ้าน มา ๕๗ ปีมาแล้ว ชื่อเครื่องดนตรีมาจากครูสุ่ม ดนตรีเจริญ จากกรุงเทพฯ

ครั้งสิ้นคูยิบไปแล้ว เครื่องดนตรีก็เก็บไว้ในบ้านไว้เป็นที่ระลึกของคุณพ่อที่จากไปในฐานะเป็นนักดนตรี

อาจารย์ประโยชน์ ทางมีศรี จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี บรรเลงฆ้องวงใหญ่ เพลงชำนาน

ระนาดทุ้มเหล็กสีเงินและระนาดทองเหลือง หุ่น (วางระนาด) เป็นของเจ๊กฮุย ยี่ห้อยูกดาชื่อมาจากกรุงเทพฯ ที่บ้านคูยิบ นักพัฒนา มีรูปนักดนตรี ซึ่งประกอบด้วยนักดนตรีและเจ้านายชั้นผู้ใหญ่

๑๖. บ้านนักระนาดแห่งอยุธยา สุชิน คล้ายมูข

คณะศรีสุวรรณ

บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ ๕ ตำบลกบเจา

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๕๐

โทรศัพท์ (๐๓๕) ๓๙๙๔-๒๐๐๑

ครูสุชิน คล้ายมูข ปัจจุบันอายุ ๕๔ ปี ผ่านการประชันวงมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๕๐ ครั้ง ครูเล่าให้ฟังว่า มีมือไม่เคยทำให้ครูต่างพร้อย เป็นศิษย์ที่มีครู ครูสุชินมีลูก ๓ คน ทุกคนเป็นนักดนตรี คนโตชื่อกนก คล้ายมูข อายุ ๓๐ ปี เป็นครูดนตรี เรียนดนตรีที่บ้าน แล้วจึงไปเรียนดนตรีต่อที่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา คนที่ ๒ ชื่อไพศาล คล้ายมูข เป็นรองจำศาลแขวง อายุ ๒๗ ปี คนที่ ๓ ชื่อ

ไพฑูรย์ คล้ายมูข เป็นนักดนตรีอยู่ที่มณฑลทหารบก จังหวัดนครนายก เล่นเครื่องเป่า วงโยธวาทิต
ลูกทุกคนเป็นนักดนตรี

เรียนอยู่กับครูแสง คล้ายทิม มีชีวิตระหว่างปี ๒๔๖๗-๒๕๒๕ อายุได้ ๕๘ ปี) ครู
สุชินศึกษาดนตรีอยู่กับครูแสง ๓๐ กว่าปี สำหรับครูแสงนั้นเป็นศิษย์เอกของครูหลวงประดิษฐ
ไพเราะ

ในการเทียบเสียงอ้ายม้องวงใหญ่เป็นหลัก ลูกเหล็กเป็นส่วนประกอบทำขึ้นทีหลัง
ครูสุชิน คล้ายมูข เป็นผู้ช่วยเหลือในการตั้งเสียง ช่างทำม้องที่นครนายก การหล่อ
ม้องที่นครนายกนั้น ต้องมีสูตรพิเศษซึ่งบอกใครไม่ได้ เพราะได้รืปากเขาเอาไว้ เป็นม้องหล่อแค่เสียง
ไม่หัด หากเป็นม้องหล่อราคาถูก เมื่ออยู่ไประยะหนึ่ง ๒-๓ ปี เสียงก็จะหายหมด

เครื่องระนาดที่ทำด้วยทองเหลือง นานไปทองเหลืองแห้งหืดตัว เสียงก็จะเปลี่ยน
ส่วนเครื่องระนาดเหล็ก เหล็กจะไม่หืดตัวเสียงจะอยู่คงที่

ความแตกต่างระหว่างม้องหล่อกับม้องตี ยากที่จะพูดว่าแตกต่างกัน ขึ้นอยู่ตามสั่ง
ว่าจัดระนาดสูงเท่านี้ กว้างเท่านี้ เมื่อเราทำตามสั่งแล้วเสียงก็จะออกมาตามสั่งด้วย

เครื่องดนตรีที่บ้านครูสุชิน คล้ายมูข ม้องเป็นม้องหล่อจากนครนายก โดยสั่งสูตรว่า
ม้องต้องมีขนาดอย่างไร ผลลัพธ์ของเสียงไม่ได้แตกต่างไปจากม้องตีเลย ส่วนระนาดนั้นเขาเอง

ในส่วนการถ่ายทอดดนตรีนั้น ครูสุชินยังเชื่อว่าจะต้องถ่ายทอดจากครูเท่านั้น ไม่เชื่อ
เรื่องการถอดเทป (แกะเทป) "ครูหมูน" หรือ "ครูแถบ" เพราะนักเรียนจะไม่รู้ว่ามีที่ถูกต้องเป็น
อย่างไร

เด็กปัจจุบันไม่มีเวลาที่จะเล่นหรือฝึกหัดดนตรีเพราะเขาแต่ทำการบ้าน เด็กที่เล่น
ดนตรีจะต้องฝึกหัดยามรุ่งหามค่ำ เขาจึงเขาจกกับการฝึก

ปัจจุบันที่บ้านครูสุชิน คล้ายมูข ก็มีวงดนตรีรับงานเล่นอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในวันเสาร์อาทิตย์ จะมีงานบรรเลงไม่ว่างวัน

เป้าหมายในชีวิตนั้น อยากจะทำโรงเรียนสอนปี่พาทย์ "สืบสานดนตรีไทย" ขึ้นที่
ตำบลกบเจ้า สร้างเป็นอาคารเรียนไทย แล้วรับเด็กเล็กเพื่อจะสอนดนตรีไทยให้กับเด็ก

๑๗. บ้านช่างทำเครื่องดนตรี สมบุญ เกิดจันทร์ (อายุ ๔๔ ปี)

ช่างทำรางม้องมอญ แกะลาย ทาสี ขึ้นเครื่องม้องมอญ

บ้านเลขที่ ๓๔ หมู่ ๗ ตำบลพระขาว อำเภอบางบาล

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๕๐ โทรศัพท์ (๐๙๕) ๓๙๙๔-๐๘๖

สมบุญ เกิดจันทร์ เป็นนักระนาดเอกและเป็นเครื่องปีพาทย์รอบวง (ยกเว้นเครื่องหนังกับปี่) ลูกศิษย์ครูแสง คล้ายทิม ศิษย์ครูเดียวกับครูสุชิน เริ่มเรียนทำเครื่องจากครูแสง ส่วนลายกนกของหุ่น ม้องต้องไปจ้างช่างฝีมือที่อำเภอลาดบัวหลวง อยากได้หุ่นอย่างไรก็เอาแบบไปให้เขา ดู เราสามารถทำให้ทุกอย่าง ค่าแกะประมาณ ๑๑,๐๐๐บาท (ค่าไม้รวมค่าแกะ)

ส่วนลูกฆ้องนั้นสั่งมาจากบ้านเนินและบ้านบุ บางกอกน้อย ราคาประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท ค่าทาสีปิดทอง เอาลูกร้าน อีกประมาณ ๑๑,๐๐๐บาท เมื่อขายไปราคาประมาณ ๓๕,๐๐๐บาท บางเดือนก็ขายไม่ได้เลย บางเดือนก็ขายได้ ๕-๖ โด้ง ถูกค้าทุกคนก็จะมาซื้อถึงที่เลยไม่ต้องส่งฆ้องไปที่ไหน

หากจะไปส่งที่ลาดบัวหลวงก็ต้องเข้าคิวกัน ๑-๒ ปีจึงจะได้ฆ้อง เพราะมีผู้ต้องการมากคิวยาว ในส่วนของระดับเสียงของฆ้องมอญนั้น ตั้งระดับเสียงเอง โดยใช้ระนาดตั้งเดิมที่มีอยู่ซึ่งทำด้วยไม้บง ไม้ซื่อมาจากครูยุก (ตายไปแล้ว) เป็นต้นฉบับในการเทียบเสียงและใช้เรื่อยมากระทั่งปัจจุบัน ระนาดเส้นนี้ อายุประมาณ ๕๐ ปี ซื่อมาประมาณ ๒๐ ปีแล้ว อยู่กับวงครูยุกประมาณ ๓๐ ปี

ในการเทียบเสียงฆ้องนั้นหากฆ้องมีเสียงที่ต่ำก็จะเอาซี่ฆ้องออก หากเสียงสูงก็เอาซี่ฆ้องใส่ เพื่อ ถ่วงเสียงให้ต่ำลง ซี่ฆ้องนั้นไปซื้อเขามาแล้วผสมกับตะกั่วกัน จะให้ซี่ฆ้องอ่อนแก่แค่ไหนก็ทำได้

ในการออกแบบร่างระนาดนั้น มีแบบอย่างจากสุพรรณบุรีและแบบแถวอยุธยา และเป็นที่นิยมกันเป็นร่างระนาดรูปทรงแบบไทย-มอญ เป็นลูกผสม สามารถเล่นได้ทั้งวงปีพาทย์ไทยและวงปีพาทย์มอญ

ชีวิตส่วนตัวของครูสมบุญ เกิดจันทร์ มีลูก ๓ คน ทุกคนเป็นนักดนตรี

ครูสมบุญ เกิดจันทร์	เล่นระนาด	เพลงนางนาค
	ฆ้องมอญ	เพลงสุคตวงมอญ

๑๔. บ้านปีพาทย์ตระกูล "เกิดผล"

ครูวิเชียร เกิดผล (อายุ ๕๖ ปี)

บ้านเลขที่ ๕๗ หมู่ ๔ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

ครูวิเชียร เกิดผล เป็นตระกูลของนักดนตรีของแห่งกรุงศรีอยุธยา สืบทอดกันมากระทั่งปัจจุบัน ปู่ชื่อนายวน เกิดผล เป็นนักดนตรี สืบทอดมาถึงรุ่นพ่อชื่อนายสังเวียน เกิดผล และมีลูกอยู่

พี่ (ลูกพี่ลูกน้อง) เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงมากในปัจจุบันคือ กำนันสำราญ เกิดผล ผู้ที่รับสนองพระราชโองการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนปีพาทย์ สำหรับเด็กรุ่นใหม่ โดยรับเด็กที่อยากเรียนดนตรีไทยแล้วรับมาเลี้ยงไว้ที่บ้าน

เริ่มเรียนดนตรีจากพ่อและต่อมาก็เรียนดนตรีจากลูกพี่กำนันสำราญ เกิดผล ในการสืบทอดการตั้งเสียงได้มาจากบ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล ในอยุธยาบ้านแม่ปีพาทย์เยอะมาก แต่มีที่บ้านเดียวที่ยังคงสืบทอดเสียงจากบ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล

ที่บ้านเกิดผลจะมีวงปีพาทย์เป็นนักดนตรีกันมาก่อนเป็นลูกศิษย์ต่อเพลงจากครูเพชร จรรย์นาฏ มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ๒๔๒๐-๒๔๙๖ ซึ่งเป็นชาวสมุทรปราการ ศึกษาดนตรีจากครูช้อย สุนทรวาทิน ต่อมาได้เป็นแกนหลักอยู่ในวงวงบูรพาภิรมย์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยมีหลวงประดิษฐไพเราะเป็นคนระนาดเอก

ในปี ๒๔๗๑ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานาถนพรัตนสุทนต์เสด็จบูรพาภิรมย์ สิ้นพระชนม์ ครูเพชรได้ออกจากวงบูรพาไปอยู่ที่อยุธยา มีลูกศิษย์ลูกหามากมายและเป็นรากเหง้าที่สำคัญของการดนตรีในอยุธยา

ครูเพชร จรรย์นาฏ เป็นตาของครูวิเชียร เกิดผล ดังนั้นเครื่องดนตรี วงดนตรีทางเพลงจึงตกทอดมาสู่ตระกูล "เกิดผล" ทุกสาย จากสายของครูเพชรซึ่งเป็นเพลงคนสำคัญก็ออกมาจากวงเดียวกับครูหลวงประดิษฐไพเราะ ครูสังเวียน เกิดผล เป็นผู้สืบทอดต่อกันมา

ในตระกูลเกิดผลนั้น มีกำนันสำราญ เกิดผล เพียงคนเดียวที่ได้เข้าไปเรียนต่อเพลงที่บ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล เมื่อครูสำราญกลับบ้านอยุธยาก็จ้างครูจากกรุงเทพฯ ครูช้อและครูฉัตร สุนทรวาทิน ให้มาสอนปีพาทย์ที่บ้านด้วย

ครูช้อและครูฉัตรนั้น เป็นลูกของครูชื่น สุนทรวาทิน ซึ่งเป็นน้องชายของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ซึ่งแต่งงานกับนางหนู ซึ่งเป็นน้องสาวของจางวางทั่ว พาทย์โกศล ครูช้อและครูฉัตร จึงเป็นเด็กในบ้านพาทย์โกศลโดยตรง ครูฉัตรมาอยู่ได้ระยะหนึ่งก็ขึ้นไปเชียงใหม่ที่คุ้มเจ้าครองนคร และที่บ้านเจ้าแก้ววรรณ ครูช้อนั้นอยู่ที่อยุธยาตั้งแต่ปี ๒๔๔๔ กระทั่งเสียชีวิตในปี ๒๕๐๐

ด้วยเหตุนี้เอง วงดนตรีตระกูล "เกิดผล" สืบทอดเสียงดนตรีจากบ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล อย่างต่อเนื่องและมั่นคง ปัจจุบันในสายตระกูลเกิดผล ยังมีสายเกี่ยวข้องกับตระกูล บุญจำเริญ" ซึ่งเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงของอยุธยา ซึ่งมีทั้งหมิงใหญ่ ลีเก ปีพาทย์ แดรวง

ต้องวงเป็นของเก่า อายุ ๑๐๐กว่าปี เป็นสมบัติของปู่ชื่อมาจากบ้านหัวพรวน

อยุธยา เครื่องดนตรีทั้งวงเทียบเท่ากับฆ้องวงนี้ทั้งหมด ในการเทียบเสียงครูวิเชียรให้ความเห็นว่า ฆ้องวงเล็กเทียบยากที่สุด เพราะว่าเสียงสูงจะต้องเทียบกับเสียงต่ำ หากจะซื้อฆ้องก็ให้ความเชื่อดือฆ้องหล่อที่นครนายก ซึ่งจะดังและครางโห่ห่างกว่า ลงหินมีมวลไม้ครางมาก (กังวาน) เหมาะที่จะไปเดี่ยวไม่ต้องประคบมือมากแต่ถ้าเป็นฆ้องหล่อทองเหลือง เสียงฆ้องจะครางมากก็ต้องตีประคบมือมาก เสียงครางทำให้รบกวนเสียงอื่น ๆ

ครูวิเชียร เกิดผล มีลูกคนเดียว เป็นนักเรียน อายุ ๒๖ ปี เป็นเสมียนอยู่ที่ยโสธร
เพลงเทวาประสิทธิ์ ๒ ชั้น

ฆ้องวงใหญ่ เพลงตระเวนมิติ (เดี่ยวเดี่ยว)

๑๔. บ้านศิษย์หลวงประดิษฐไพเราะ คณะปี่พาทย์ศิษย์ศรทอง

ครูสังเวียน พงษ์คนตรี (อายุ ๖๐ ปี)

บ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ ๘ ตำบลธนู อำเภออุทัย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๑๐

โทรศัพท์ (๐๓๕) ๓๕๖-๑๔๑

ครูสังเวียน พงษ์คนตรี เป็นคนอยุธยาโดยกำเนิด พ่อชื่อคัด พงษ์คนตรี เป็นนักดนตรีปู่นั้นเป็นนักดนตรี ชื่อเต็ง พงษ์คนตรี ทั้งพ่อและปู่เป็นนักดนตรีปี่พาทย์คนอยุธยาเรียกกันติดปากว่า "ลีเกตาตงปี่พาทย์ตาเต็ง" ปู่เป็นปี่พาทย์รับลิเกด้วย

เริ่มเรียนดนตรีกับพ่อ ซึ่งมีลูก ๒ คนและตายไปแล้วคนหนึ่ง ไปตีระนาดที่บางปลาที่สมุทรสาคร ไปตีระนาดกลับมาได้ ๒๑ วันก็ตาย เขาว่าโดนของที่บางปลา

พ่อเป็นนักเรียนกับครูจางวางทั่ว รุ่น ๆ กับครูเดือน พาทย์กุล ส่วนครูสังเวียนเองไปอยู่กับหลวงประดิษฐไพเราะเมื่ออายุได้ ๑๔ ปี ประมาณปี ๒๔๙๓ ขณะนั้นหลวงประดิษฐไพเราะอายุ ๖๔ ปี ในช่วงเช้าพรรษาจะมีลูกศิษย์เยอะราว ๆ ๔๐ คน หวานอาหารที่หักเอง ตอนนั้นก็ไปพักที่วัดมหาธาตุคณะ ๑๐

อาฟอย (ทองอิม) คนร้องเป็นลูกศิษย์คุณครูก่อน ครูสังเวียนก็ตามอาฟอยไป สมัยนั้นหาครูที่จะเทียบชั้นยาก ระดับท่านนั้นมีน้อย มีมือรอง ๆ ท่านแล้วพอมิ แต่ครูท่านชินเทพจริง ๆ ท่านว่าใครแล้วคนก็เป็นอย่างนั้น คล้าย ๆ ปากพระร่วง อย่างคุณสมบัติเป่าปี่ที่ตายไป ครูเชื่อว่าเธอมีสวะจริง ๆ แล้วก็สวะจริง มาอยู่ที่นี้ไม่นาน มาแล้วก็ขอตัวมีมือ เพื่อนเขาบอกว่าย่าเฒ่าเพราะไม่ได้ต่อมาสมบัติมาแล้วก็เฒ่า ก็เลยโดน นักเรียนไปหาครูก็เพราะครูมีมือดีและมีลูกศิษย์มากมายทุกอำเภอ

คนที่ครูมมีฝีมือมันว่าดีขนาดดีก็มีพี่ชาย เพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันมีหลายคน ทุกคนก็จะเรียกว่า "สังเวียนปาน" ทุกคนก็จะรู้จัก เพราะมีปานใหญ่บนหัว ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ เป็นศิษย์อยู่ที่

ครูสังเวียน พงษ์ดนตรี มีลูก ๔ คน คนโตชื่อวันดี พงษ์ดนตรี ทำงานเป็นนักร้องในวงกรมประชาสัมพันธ์ (อายุ ๓๐ ปี) ลูกคนที่ ๒ อยู่ที่กรมการค้าภายในไม่เป็นดนตรี คนที่ ๓ สมเดช พงษ์ดนตรี อยู่กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นคนระนาด คนสุดท้ายอยู่ที่บ้านได้แต่ตีฆ้อง ดีขนาดไม่ได้เพราะประสบอุบัติเหตุ คัมเมอร์เคอร์ไรซ์แขนหักต้องใส่เหล็ก

การเทียบเสียงนั้นเรียนมาจากพ่อ เข้าไปในบ้านครูหลวงประดิษฐ์ ครูก็ใช้แล้ว ที่แรกก็ทำให้ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ก่อน ส่วนในวงของครูหลวงประดิษฐ์นั้นมีลุงพิมพ์ นักรระนาด ซึ่งเป็นพี่ชายนายเมื่อด นักรระนาด) เป็นคนจัดเครื่องดนตรี ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร เคยให้เทียบฆ้องเครื่องดนตรี ๑๔ วง ใช้เวลา ๒ วันเสร็จ ใช้หูเพียงอย่างเดียว ต่อมาก็เทียบเครื่องให้กับวงเวียนต่าง ๆ

ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะมีวิธีเลือกลูกศิษย์อย่างไร ที่เล่ากันว่าเห็นคนตี ๗ เจย ๆ ท่านก็จะให้ตีฆ้องวงใหญ่ หากรูปลักษณะดูสะอาดสนั่นแว่น ก็รวมกันเป็นแบบพระเอกก็จะให้ตีระนาดเอก และคนที่คล่องก็จะให้ตีระนาดทุ้ม ซึ่งก็เป็นความจริงที่ท่านจะเลือกให้ทาง ถ้าเป็นคนระเบียบหน่อยก็จะให้ทางเวียน ๆ ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะจะเลือกทางให้กับลูกศิษย์ตาม "รสมือ" ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

ความเห็นเรื่องฝีมือนักรระนาด อย่างครูสุจินนั้นเขาเป็นศิษย์เอกของกำนันแสง คล้ายพิมพ์ ฝีมือใช้ได้ ครูแสงได้ฉายความรู้ไว้ให้หมดเลย ดีทางระนาด อย่างศิษย์เอกครูหลวงประดิษฐ์นั้นฝีมือแตกต่างกัน ครูแสงได้ไหว (เร็ว) ครูประสิทธิ์ ถาวร นั้นได้ความฉลาดกว่าใครทั้งหมด จะสับก็เหนือกว่าใครเขา แต่ไหวไม่ทัน บางทีพวกไหวดีสู้พวกไม่ไหวบางคนก็ไม่ได้ เพราะระนาดไม่ได้ชนะกันที่ไหว หากประชันแบบปา เชิดต่อดูกันอย่างนั้นแล้วก็ได้

ส่วนครูบุญองค์ เกตุคงนั้น เขาแน่นอนกว่าใครทั้งหมดในยุคหลังนี้ ครูบุญองค์ บุญยัง นั้นหลายครู เขาเหนือกว่าใครหมด เขาหยุดไปเล่นยี่เกอยู่พักหนึ่ง มาหวลกลับมาที่หลังก็พลิกขึ้นมาว่าดู ตอนที่ครู บุญองค์ บุญยัง เล่นยี่เกนั้นเขามาร้องทำเอานักดนตรีรับจนเหมือนกัน (ดนตรีรับร้องไม่ได้ จนเพลง)

ครูสังเวียน พงษ์ดนตรี เป็นคนทำดนตรียากด้วย ลิเกสมัยก่อนเขาร้องเพลงดับเพลงเดา ออกมาก็ร้องเพลง ๒ ชั้น จะไปก็ร้องเพลงชั้นเดียว ลิเกร้องให้จนร้องง่าย ร้องเพลงเดียวกับในดับ

แต่เมื่อร้องไม่เชื่อน แกล้งให้พี่พาทย์จน (จนเพลง) บางทีพี่พาทย์แกล้งให้ลิเกจนก็มี โดยพี่พาทย์ร้องก่อน

แต่ก่อนนั้นลิเกไม่มีพี่พาทย์ประจำวง ลิเกไปเล่นที่ไหนก็หาวงพี่พาทย์ที่นั่น แต่ลิเกคนไหนเล่นตัว "แอ๊ก" ก็หักกันง่าย ๆ จะมีการกลั่นแกล้งกัน คุยกันก่อนที่จะเล่นก็จะง่าย

อย่างหลวงพี่พริบมยุรนั้นท่านรู้พี่พาทย์ ไม่ต้องคุยเพราะรู้จัก ท่านบอกว่า "ได้น้องตั้งเพลง ๒ ชั้น เดี่ยวพี่ร้องตาม อะไก็ได้" ถ้าลิเกเป็นพี่พาทย์ด้วยแล้วก็จะง่าย

ที่บ้านไร่เหล็กเทียบเสียงที่บ้าน เพราะผมเป็นคนชี้ราคาญ ฟังเสียงคนตรีที่อื่น ๆ แล้วว่าคาญก็เข้าไปช่วยตั้งเสียงให้เขาเป็นวิทยาทาน

ครูสังเวียน พงษ์คนตรี เป็นคนทำอุกรขนาด ได้ไม่จริงขึ้นมาจากเมืองกาญจน์ จากบ้านพญาทศ นครราชสีมา ฝรั่งที่สนใจดนตรีไทยอย่างคุณเดวิด มอร์ตัน อาจารย์บรูซ แอสตัน ก็มาหาผมเพราะว่าผมทำดีมาตั้งแต่เด็ก ผมใช้ไม้ระนาดทำผืนระนาดใหม่ ได้คำตอบที่น่าสนใจว่า ไม่ชอบเพราะว่าจะเป็นผู้หญิงก็ไม่ใช่ผู้ชายก็ไม่เชิง เป็นกระเทย ๆ อย่างไรก็ไม่รู้ แต่ที่นิยมก็คือไม่จริงชั้นกับไม้พยาง

ครูสังเวียน พงษ์คนตรี ด้ระนาดเพลง ชำนาญ และเพลงศรีสุริโยทัย

น้องที่อยู่ในบ้านเป็นของปู่ อายุราว ๒๐๐ ปี และตกทอดมาถึงครูสังเวียน พงษ์คนตรี เล่นเพลงมอญ

ถ้าจะซื้อน้องครูสังที่ไหน ครูตอบว่าจะส่งชื่อเนื้อพิเศษที่ช่างสำราญ นิธิโสพรรณ วัดท่าสูง ไปทางท่าด่าน นครนายกเป็นคนทำ

๒๐. บ้านแตรวงและพี่พาทย์ ครูสวัสดิ์ สุนิมิตร

บ้านเลขที่ ๑๑๔/๑ หมู่ ๔ ตำบลอนุ

อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๑๐

โทรศัพท์ (๐๓๕) ๒๔๔-๒๐๐๓

ครูสวัสดิ์ สุนิมิตร เกิดเมื่อปี ๒๔๘๓ ปัจจุบันอายุ ๕๔ ปี พ่อชื่ออู สุนิมิตร เป็นนักดนตรีพี่พาทย์ ปูชื่อภา เป็นคนตีกลองอยู่ราชสำนักพ่อเคยไปเรียนดนตรีอยู่ที่บ้านจางวางทั่วพาทย์โกศล ในครอบครัวพี่น้องของพ่อก็เป็นนักดนตรีกันหมด ทั้งลุงทั้งอาที่เป็นนักดนตรีกัน ส่วนลูกของพ่อนั้น ๕ คน ก็เป็นแตรวงกัน

เดิมทีต้นตระกูลนั้นเรียนดนตรีไทย พ่อตีพ่อได้ไปเรียนโน้ตสากลกับครูทองอยู่ ซึ่งเป็นนักแตรในวงกองดุริยางค์กองทัพบก แม่แล้วก็มาแต่งงานอยู่ที่วัดกระสัง อยุธยา และสอนดนตรีชั้นประถมศึกษา พ่อก็ได้เรียนโน้ตสากลกับอาจารย์ทองอยู่ พ่อเป็นนักเรียนรุ่นเดียวกับครูฉวน พี่เขยกำนันสำราญ เกิดผล

สมัยนั้นมีเฉพาะปี่พาทย์ไทย ต่อมาชาวบ้านหันไปนิยมปี่พาทย์มอญซึ่งนิยมใช้กับงาคพ ส่วนปี่พาทย์ไทยก็ไม่มีคนนิยม ไม่มีงานทำกัน ที่บ้านก็เลยหันไปทำแตรวงรับงาน โดยเฉพาะงานบวชคนนิยมใช้แตรวงกัน ต่อมาเมื่อผมออกโรงเรียนราว ๆ ปี ๒๔๙๕ พ่อก็เอาไปฝากไว้กับบ้านครูจางวางทั่ว พาทย์ไทยกล ไปอยู่ได้ปีเดียว คุณยายก็ให้ไปรับกลับเพราะคิดถึงและต้องการให้ช่วยงานดนตรีที่บ้าน

อยู่ที่บ้านจางวางทั่ว ก็ไปตีฆ้องใหญ่ได้เพลงเยอะ ในบ้านก็รับงานประจำที่วัดประยูรวงศ์กับวัดโสมนัสวรวิหาร ก็เป็นนักดนตรีอยู่ประจำวัดเลย เครื่องก็อยู่ที่วัด ส่วนแตรวงนั้นก็เรียนกับพ่อตอน ป.๑-๔ พ่อเน้นเป่าควารินेट ส่วนตัวครูเองก็เป่าทรัมเป็ต เครื่องดนตรีแตรวงสมัยนั้นซื้อจากร้านในวังนครเขมร ปีควารินेटสมัย นั้นราคา ๓๕ บาท เดี่ยวนี้ก็ยังคงอยู่ นักดนตรีก็ซื้อกันคนละชิ้นแล้วก็มารวมวงกัน พอพวกลูกน้องพ่อเขาเลิก ก็เอาเครื่องดนตรีมาขายให้กับพ่อเขาไว้แล้วมาหัดลูก ๆ เล่นแตรวงกันตลอดทั้งงานบวชขนาดและงานศพ ต่อมาก็นำไปหันไปเชียร์วิวางและได้ก้าวไปสู่วงเทศบาลสมัยอาจารย์สุทิน เทศารักษ์ ได้เป่าทรัมเป็ต ๓ แขนงนักทรัมเป็ตที่ป่วย เทศบาลจะไม่รับคนเกิน เขาเรียกนักดนตรีไว้พ่อตีกับวง

เล่นดนตรีอยู่กับวงเทศบาลกรุงเทพ ๒ ปีกว่า ต่อมาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียน ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อครูดนตรีคนเก่าลาออกไปก็ไม่มีครูดนตรีก็ประกาศรับครูดนตรี ซึ่งครูก็อยากทำงานใกล้บ้าน เขาเรียกครู ๒ คนก็ได้บรรจุเป็นครูดนตรีปี ๒๕๑๔ ขณะนั้นอายุได้ ๓๑ ปีบรรพพร้อมกับครูลิ้ม ปิยะวาทา เป่าทอมโบนวงดนตรีลูกทุ่งชาย เมืองสิงห์ เสียชีวิตปี ๒๕๒๔)

ในการเทียบเครื่องของวงดนตรีที่บ้าน ใช้เทียบเท่ากับเสียงเครื่องดนตรีสากลทั้งหมด เพื่อจะได้เล่นรวมกันทั้งเครื่องไทยและเครื่องสากล

ต่อมาใกล้ร้างวงเครื่องมอญ ทำเครื่องเอง ส่วนลูกฆ้องนั้นต้องไปซื้อเขามา บ้านเกษรบ้านตาปวน และตอนหลังไปซื้อที่นครนายกเพราะราคาถูกกว่า ในการตั้งเสียงนั้นต้องตั้งใหม่หมดเลยเทียบเข้ากับเสียงสากล ครูสวัสดิ์ สุนิมิตร ดีระนาดเอกเหล็ก เพลงระบำสุโขทัย

นอกจากทำร่างฆ้องมอญแล้ว ครูสวัสดิ์ ยังทำระนาดซอภูมิเนียม โดยซื้ออูมูมิเนียมมาตัดแล้วตั้งเสียงใหม่เป็นสากลตรงกันหมด เพื่อออกงานได้สะดวก

๒๑. วงประคองศิลป์ วิสุทธิวงศ์

บ้านเลขที่ ๑๒๖/๒ ถนนขุนช้าง ซอย ๔ ตำบลท่าเตียน

อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐

วงประคอง วิสุทธิวงศ์ มีขนาดเล็ก เหล็ก ทุ้มเหล็ก ซึ่งสืบทอดเครื่องดนตรีมาตั้งแต่สมัยปู่ชื้ออัย วิสุทธิวงศ์ เสียชีวิตแล้ว ย่าชื้อหิม วิสุทธิวงศ์ อายุ ๙๐ ปี ยังมีชีวิตอยู่ เป็นนักดนตรี พ่อชื้อประคอง วิสุทธิวงศ์ กระทั่งปัจจุบันวงดนตรีได้ตกมาถึงยุคของคุณอู๋ วิสุทธิวงศ์

พ่อไปเรียนต่อเพลงกับครูหลวงประดิษฐไพเราะ วงที่บ้านจึงรับทางเพลงของครูหลวงไพเราะ มาและการตั้งเสียงก็ดังตามเสียงของบ้านครูหลวงประดิษฐ์

วงที่บ้านจะรับงานทั้งเครื่องไทยและเครื่องมอญ สำหรับงานใหญ่ก็ใช้ฆ้องมอญ

๑๒ โด้ง

คุณอู๋ วิสุทธิวงศ์ เล่นฆ้อง เพลงสวดมอญ ๒ ชั้น

ระนาดเอก เพลงแขกมอญบางช้าง

๒๒. วงณรงค์ศิลป์

นายณรงค์ สุนทรวินาศ (เกิด ๒๔๔๒ ปัจจุบันอายุ ๕๕ ปี)

เลขที่ ๒๕๖ ถนนพระพันวษา ตำบลท่าพี่เลี้ยง

อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐

วงณรงค์ศิลป์ วัดสุพรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี ระนาดเอกเหล็กที่ใช้มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ เมื่อครั้งที่พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร ท่านยังทรงพระชนม์อยู่ ท่านได้เสด็จมาที่บ้านณรงค์ศิลป์ที่สุพรรณบุรี พ่อชื้ออง สุนทรวินาศ เป็นครูสอนดนตรี

ที่วงณรงค์ศิลป์ ตั้งเสียงดนตรีโดยใช้แนวเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ ครูขึ้น ดุริยประณีต (ครูขึ้น ดุริยประณีต มีชีวิตระหว่างปี ๒๔๕๔-๒๕๐๗) ได้มาเทียบไว้ให้ รว ๗ ปี ๒๔๔๕ ครูขึ้นได้ลาออกจากกรมศิลปากร ยึดอาชีพเป็นนักดนตรีอิสระ ช่วยปรับวงดนตรีขึ้นในต่างจังหวัดขึ้นหลายวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวงปี่พาทย์ต่างจังหวัด วงหมอลำ เจริญพงศ์ วงครูสกุล แก้วเพ็ญภาค ที่จังหวัดลพบุรี รวมทั้งวงณรงค์ศิลป์ ที่จังหวัดสุพรรณบุรีด้วย

อาจารย์มนตรี ตราโมท เป็นคนสุพรรณ บ้านเดิมอยู่ที่นี้ เป็นคนรุ่นเดียวกับพ่อของครูณรงค์ ลูกศิษย์หลวงพ่อชื้อ โดยมีครูสมบุญ (นักฆ้องเรียกกันว่าครูอ้วน เป็นครูปี่พาทย์เป็นคนหัดดนตรี

ให้นักดนตรีรุ่นนั้น ก็มีลุงลั้ง ลุงซุ่ม ลุงเหมียง โดยอาศัยเรือนแพบนศาลาเป็นสถานที่ฝึกดนตรี ต่อมา อาจารย์มนตรี ตราโมท เข้ากรุงเทพฯ

ครูมนตรี ตราโมท เป็นหลานหลวงพ่อสี เป็นเด็กวัดที่นี่ หัดกลึงหัดขึ้นกลองหัดตะโพน ทำเป็นไปจากที่นี่ทั้งหมด เครื่องดนตรี (กลอง) ที่ทำสมัยนั้นได้ถวายรัชกาลที่ ๖ ไป เมื่อครั้งที่เสด็จวัดลำเจียรณ ปัจจุบันอยู่ที่กรมศิลปากร ทำจากไม้ประดู่ โคนต้นได้ทำเครื่องดนตรีถวายไป ส่วนลำต้นทำเครื่องเอาไว้ที่วัด

ในการเทียบเสียงนั้น เวลาประชันวงกันวงปีพาทย์จะปรับเสียงให้เข้ากับวงเครื่องสาย กล่าวคือทำให้เสียงสูงขึ้นไปครึ่งลูกหรือลูกหนึ่ง เพื่อให้เสียงแหลมขึ้น (เสียงเจี๊ยะจำพวกมากขึ้น)

ปัจจุบันการเทียบเสียงแนวเครื่องวัดใหม่ สุพรรณบุรี มีอยู่วงเดียวเท่านั้น ซึ่งมีแนวเสียงที่ต่ำกว่าบ้านอื่น โดยอาศัยลูกเหล็กเป็นหลัก (ดอกเลขไทยเรียงลำดับไว้) ซึ่งเป็นเสียงดั้งเดิมของกรมประชาสัมพันธ์ ก่อนที่จะปรับไปใช้ระดับเสียงสากล ในรุ่นหลัง เดิมกรมประชาสัมพันธ์ปรับเสียงโดยครูพุ่ม บานัญะวาส (๒๔๓๓-๒๕๑๑) ซึ่งเรียนดนตรีจากครูทัพ พาทย์โกสศ แห่งวัดกัลยา

โดยปกติลูกเหล็กมีไว้เทียบเสียงอย่างเดียว ไม่นิยมนำไปใช้ในวง เพราะเสียงลูกเหล็กดังกังวานนาน ทำให้เครื่องรวน (รบกวนเสียงอื่น ๆ ในวง)

แจ็กสูยเป็นช่างทำวงระนาด

๒๓. คณะศิษย์ศรทอง

นายขุน เนตรสว่าง เป็นหัวหน้าวง

เลขที่ ๕๔ หมู่ ๓ ตำบลท่าระ

อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐

นายสมบุญ เนตรสว่าง พ่อชื่อขุน เนตรสว่าง เดิมเป็นชาวอยุธยา เป็นกลุ่มปีพาทย์ ในตระกูลเดียวกับครูแสง คล้ายทับ

ระนาดเอกเหล็กมีมาตั้งแต่รุ่นแม่ ได้ชื่อมาจากร้านตุ๊กตาไทย ส่วนเครื่องปีพาทย์นั้นก็มีมาตั้งแต่รุ่นทวดต่อมาถึงรุ่นปู่ รุ่นพ่อ ใช้งานทั้งละคร ปีพาทย์ ลิเก ในการเทียบเสียงนั้นอาศัยความชำนาญโดยใช้หูเทียบเครื่อง

๒๔. วงคณะศิษย์หลวงพ่อแสง ประจำวัดป่าพุดกษ (วัดวิหารรายทอง)

หมู่ที่ ๔ ตำบลทับแหลม อำเภอบางปลาม้า

จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๑๕๐

ตั้งแต่นั้นเครื่องปีพาทย์มีอยู่ประจำวัดก่อน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ครั้นมาถึงสมัย
หลวงพ่พระใบฎีกาปัญญา สิริวัฒนโก (หลวงพ่แสง) เป็นเจ้าอาวาสที่ชอบคนดนตรีมาก จึงได้สร้าง
เครื่องดนตรีขึ้นเพิ่มเติม ตอนแรกก็มีเฉพาะปีพาทย์ไทยและต่อมาได้ขยายเป็นวงปีพาทย์มอญ ปี
พาทย์ลิมาประจำวัด โดยหลวงพ่ที่วัดได้ชักชวนชาวบ้านสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาเพิ่มเติม

ครั้งหลวงพ่มรณภาพไป น้องชายชื่อสงซึ่งเป็นคนคุมวงอยู่ ก็เที่ยวขายเครื่องดนตรี
เหล่านี้ออกไปจากวัดให้กับผู้มีอันจะกินเขาก็เอาไปหัดลูกหัดหลานได้ดนตรีกันไปหลายรุ่นเครื่องดนตรี
ไปอยู่กับใครก็ไม่ประสบความสำเร็จ วงแตกกันไม่เป็นเรื่องเป็นราว กระทั่งรุ่นลูกซึ่งปัจจุบันอายุ ๔๐
กว่าปีก็ถวายกลับมาให้วัดเมื่อปี ๒๕๒๗

ครูชื่น ศรีดี อายุ ๗๔ ปี เป็นปีพาทย์มาตั้งแต่รุ่น ๆ มีเครื่องมืวงปีพาทย์เอง ต่อมาลูก
ก็กระจัดกระจายกันไปหมด วงของครูชื่น ๑๔-๑๕ คนก็รวมตัวกันยาก ในที่สุดก็ขายเครื่องดนตรีไป
เมื่อได้เครื่องปีพาทย์ชุดนี้กลับเข้ามาอยู่ในวัดอีก ทางวัดก็ได้ตั้งครูชื่น ศรีดี เข้ามาควบคุมดูแลวงดนตรี
ให้วัด

ครูชื่นก็ได้ทำหน้าที่ฝึกหัดเด็กรุ่นใหม่ขึ้นมาเป็นวงปีพาทย์ไทย วงปีพาทย์มอญ อย่าง
ที่เป็นอยู่

๒๕. ครูศิริ นักดนตรี

บ้านเลขที่ ๒๐๑ หมู่ ๑ ซอยจักรทองเจริญ ถนนเศรษฐกิจ

ตำบลสวนหลวง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐

โทรศัพท์ (๐๓๔) ๔๗๒-๖๑๔

ครูศิริ นักดนตรี ทุกคนรู้จักในนาม "ครูเป๊ม" เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๔๗๒ อยู่
ในตระกูลนักดนตรีมาตั้งแต่รุ่นปู่ ปู่ชื่อนายเขียว ย่าชื่อนายโม่ ด้วยเหตุที่เป็นนักดนตรีกันทั้งบ้านจึงได้
รับพระราชทานนามสกุลว่า "นักดนตรี" พ่อชื่อนายทองสุข แม่ชื่อนางหนูม นักดนตรี ย่าของครูเป๊ม
นั้นเป็นลิเก เพลงฉ่อย ส่วนปู่เป็นนักปีพาทย์ทำเพลงลิเก

ครูศิริมีพี่น้องด้วยกัน ๗ คน ทุกคนเป็นนักดนตรี เช่น พี่ชายชื่อทองหล่อ เล่นระนาด
น้องชายชื่อครูภูริเล่นเครื่องสาย น้องสาวชื่อครูศิริกุล เป็นนักร้อง น้องชายอีกคนครูดวง เป็นคนเป่า
ปี่

ครูศิริแต่งงานกับนางปราณี มีลูกด้วยกัน ๖ คน ลูก ๆ ทุกคนเป็นนักดนตรีทั้งหมด
ครูศิริ เริ่มเรียนดนตรีตั้งแต่วัยเด็กประมาณ ๔ ขวบกับพ่อ โดยต่อเพลงสาธุการ ดี

ห้องวงใหญ่ ต่อมาได้เรียนตีระนาดทุ้ม ห้องวงเล็ก และระนาดเอก เมื่อมีฝีมือมากขึ้นจึงได้ตำแหน่ง ระนาดเอกประจำ

เมื่ออายุได้ ๑๒ ขวบ พ่อได้นำตัวไปฝากไว้กับหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) พ่อตีเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ หลวงประดิษฐไพเราะได้หลบหนีภัยสงครามไปหลบอยู่ที่ บ้านญาติ สมุทรสงคราม ซึ่งได้มีโอกาสต่อเพลงต่าง ๆ อาทิ แดนคำมิ่ง จีนฉิมใหญ่เตา หอยย่นอก หอยย่นใน แกลลพบุรี และเพลงภาษาต่าง ๆ กระทั่งต่อเพลงเดี่ยวลาวแพนและเจ็ดคนนอก เป็นต้น ครูศิริ ได้เริ่มฝึกเทียบเสียงเครื่องดนตรีที่บ้านหลวงประดิษฐไพเราะ อายุราว ๆ ๑๕ ปี และได้ศึกษาร่วมอยู่กับ หลวงประดิษฐไพเราะ กระทั่งมีอายุ ๑๙ ปีก็ได้กลับไปด้วยพ่อที่สมุทรสงคราม

เมื่ออายุได้ ๒๑ ปี วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๙๓ ได้เข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารเกณฑ์ ประจำกองสารวัตรทหารเรือ พ่อตีเกิดกบฏแมนฮัตตันก็เลยต้องพักราชการ ๑ ปี ได้เข้าทำงานที่สถานีวิทยุประจำถิ่น ๑ (รปด.๑) กรมการสื่อสารทหารบก แผนกดนตรีไทยเป็นคนระนาดเอก บรรเลงในรายการวิทยุต่าง ๆ ออกรายการโทรทัศน์ช่อง ๔ บางขุนพรหม

เมื่อปี ๒๕๐๕ ครูศิริได้เดินทางไปเผยแพร่ดนตรีไทยร่วมกับคณะมหากาลี โดยมีคุณหญิงชื่น ศิลปบรรเลง เป็นผู้ควบคุม อาจารย์ประสิทธิ์ ศิลปบรรเลงและอาจารย์ลัดดา สารภะภานต์ เป็นหัวหน้าคณะ

ครูศิริ นักดนตรี ทำหน้าที่เป็นคนตีระนาดเอกและควบคุมวงดนตรี นายไกร ไปรงน้ำใจ เป่าปี่ นายนิคม สาคริก ตีกลอง นายดวง นักดนตรี ตีห้องวงใหญ่ และมีนักแสดงอีก ๗ คน

การเดินทางไปต่างประเทศครั้งนั้น ต้องใช้เวลาถึง ๖ เดือน ไปแสดงที่ยุโรป ๓ เดือน โดยไปแสดงที่อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก และได้ไปแสดงที่สหรัฐอเมริกาอีก ๓ เดือน โดยแสดงที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน ๓๐ วิทยาลัย ครูศิริ นักดนตรีต้องลาออกจากงานสถานีวิทยุที่ทำอยู่

ครั้งกลับมาจากต่างประเทศก็ทำเครื่องดนตรี เล่นดนตรีรับงานต่าง ๆ กระทั่งปี ๒๕๑๑ จึงได้เข้ารับราชการอีกครั้งหนึ่งที่กรมประชาสัมพันธ์ แผนกดนตรีไทยในตำแหน่งเครื่องหนัง ขณะนั้นอายุได้ ๓๙ ปี และอยู่ที่กรมประชาสัมพันธ์จนเกษียณอายุราชการ เมื่อปี ๒๕๓๒

ครูศิริ นักดนตรี เป็นอาจารย์สอนดนตรีไทยตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หลายแห่ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา โรงพยาบาลศิริราช เป็นต้น ในฐานะช่างทำเครื่องดนตรี ก็ได้ ทำระนาดเหล็กมาแล้ว ๓๐ ปี ทำระนาดเหล็กมาแล้วประมาณ ๑,๐๐๐ ตัว

มูลเหตุของการทำเครื่องขนาดเล็กก็มาพิจารณาว่า เครื่องดนตรีอื่น ๆ มีผู้ทำจำหน่ายหมดยกเว้นเครื่องเล็กไม่มีคนทำ จึงมาคิดทำเครื่องเล็ก ระยะแรก ๆ ก็ตั้งเสียงขนาดเล็กตามความต้องการของลูกค้า โดยเลือกจากร้านขายเหล็กเกรด B เพราะเหล็กเกรด A นั้นเนื้อแข็งเกินไป ไม่สามารถจะทำให้ดีได้ ส่วนเหล็กเกรด B เป็นเนื้อที่เหมาะสมที่สุดไม่แข็งไม่อ่อน สามารถควบคุมให้สวยงามได้ ส่วนเสียงที่ได้ ระหว่างเหล็กเกรด A และ B ไม่แตกต่างกัน

ระดับเสียงของขนาดเล็กที่ตั้งจากเครื่องวัดเสียงระบบสากล ($A = 440$)

$$C = +0.5 -$$

$$D = -0.5$$

$$E = -0.2$$

$$F = +0.4$$

$$G = 0$$

$$A = -0.4$$

$$B = -0.2$$

๒๖. วงดนตรีวงคันทหารเรือ

วงดนตรีวงคันทหารเรือ เป็นวงดนตรีที่รับผิดชอบด้านดนตรี ทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล มีวงดนตรีปี่พาทย์ วงเครื่องสาย วงมโหรี และวงโยธวาทิต

นาวาโทประติษฐ์ เล้งรักษา หัวหน้าวงดนตรีไทย กองดุริยางค์ทหารเรือ อายุ ๕๔ ปี เริ่มเข้าในกองด้วยการเล่นระนาด เมื่ออายุได้ ๒๑ ปี โดยมาสอบเข้า เพราะตอนนั้นทหารเรือรับสมัครผู้ที่เล่นดนตรีเป็นแล้ว ตอนนั้นก็มีเพียง ๑๓ คน มีหัวหน้าชื่อเรือเอกไสว วิเศษสุทธิ คนต่อมาก็เป็นนาวาตรีประบุร ช้องเอี่ยม คนต่อมาก็เป็นนาวาตรีสำภา สนธิปัญญา คนต่อมาก็เป็นนาวาโทอรุณ พาทย์กุล แล้วจึงมาถึงนาวาโทประติษฐ์ เล้งรักษา

ในแผนกดนตรีไทยมีนักดนตรี ๒๘ คนด้วยกัน มีเครื่องสายและเครื่องปี่พาทย์ ในวงเขียนกองดุริยางค์ก็มีนักเขียนดนตรีไทยเข้ามาเสริมอีก ๓-๔ คน นักเขียนเมื่อเขียนจบ (๖ ปี) ก็ได้บรรจุเป็นจำตรี ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๑๐ กว่าปีถึงจะติดสัญญาบัตรได้

งานที่ต้องบรรเลงประจำก็เป็นงานราชการในหน่วย งานราชการอื่นขอมา ส่วนนักดนตรีนั้นจะ รอเพียงนักเขียนก็ไม่ทัน จะต้องรับจากบุคคลภายนอกเข้ามาด้วย ซึ่งสามารถใช้งานได้เลย

ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ฆ้องวงห้อย ฆ้องวงห้อยเล็ก ฆ้องวงห้อยเล็ก เป็นเครื่องดนตรีที่เก่าแก่ของกองดุริยางค์ทหารเรือ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต (๒๔๒๔-๒๔๘๗)

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า ขุนกระหม่อมบริพัตร ทรงเป็นนักดนตรี ดุริยางค์ ขณะที่ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงทหารเรือเป็นเวลา ๑๐ ปี (๒๔๔๗-๒๔๕๖) ได้ทรงแต่งเพลงไว้มากมาย เพลง วอลทซ์สี่มุมจิต วอลทซ์พลายชุมพล มอญเมขลา มาร์ชบริพัตร วอลทซ์โนรี และเพลงมณฑาทอง ในจังหวะโปดก้า

ขุนกระหม่อมบริพัตร ได้ทรงสร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการดนตรีก็คือ การสร้างวงโยธวาทิต โดยใช้แตรวงเล่นเพลงไทย วงดนตรีของกองทัพบกเรือได้กลายเป็นวงดนตรีที่มีบทบาทในเรื่องดนตรีในประเทศไทยมากที่สุดกระทั่งปัจจุบัน

เมื่อทรงสร้างวังบางขุนพรหม (๒๔๔๖) ได้ทรงหาวงปี่พาทย์ระฆังนิลวงค์ จากอัมพวามบรรเลงประจำวัง ต่อมาทรงรับพิณพาทย์ของหลวงกลัณณมิตตาวาส (ครูกับเสียดชีวิตเมื่อปี ๒๔๖๒) ไว้ในพระอุปถัมภ์ ต่อมาได้พระราชทานนามสกุลให้แก่ระฆังว่า "พาทย์โกศล" แห่งวัดกลัณ

๒๗. บ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล วัดกลัณ

บ้านเลขที่ ๘๘๔ ถนนเทศบาลสาย ๗

ตำบลวัดกลัณ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

โทรศัพท์ (๒๒) ๔๖๕-๑๔๙๕

จางวางทั่ว พาทย์โกศล (๒๔๒๔-๒๔๘๑) เป็นบุตรของหลวงกลัณณมิตตาวาส (ครูกับ รูดัด) ต่อมาได้รับพระราชทานนามสกุลให้แก่ระฆังว่า "พาทย์โกศล" จากสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต

ครูกับเดิมเป็นชาวกรุงเก่าอยุธยา ได้ย้ายลงมาตั้งบ้านเรือนหลังวัดกลัณในสมัยรัชกาลที่ ๒ มี วงปี่พาทย์ประจำวัดกลัณ ครูกับมีภรรยา ๓ คน มีลูกกับภรรยาที่ชื่อแสง ๒ คน ผู้หญิงชื่อหนูและชายชื่อทั่ว ลูกผู้หญิงต่อมาได้แต่งงานกับครูขึ้น สุนทรวาทิน น้องชายของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน) มีลูกที่มีชื่อเสียงทางดนตรีมากคือ ฉัตร ช่อ และขัน สุนทรวาทิน

ส่วนจางวางทั่ว พาทย์โกศลแต่งงานกับนางปลั่ง (คงศรีวิไล) มีลูกด้วยกันครูเทวประสิทธิ์กับคุณหญิงโงะเขวี้ยง กิตติวรรณ ซึ่งเป็นนักดนตรีที่มีบทบาทอย่างมากในเวลาต่อมา เมื่อขุน

กระหม่อมบริพัตรทรงสร้างวังบางขุนพรหม จางวางทั่วรับหน้าที่ควบคุมปีพาทย์ชื่อว่า "ปีพาทย์วังบางขุนพรหม"

ครูเทวประสิทธิ์ พาทย์โกศล (๒๔๕๐-๒๕๑๖) ลูกของจางวางทั่ว เป็นนักดนตรีที่เก่งระบวงโดยเฉพาะอย่างยิ่งรอสายและปี่ในไม่มีใครเสมอเหมือน ได้สืบทอดความรู้ทางดนตรีและเครื่องดนตรีของตระกูลต่อมา ครูเทวประสิทธิ์แต่งงานกับนางยุพา มีบุตรเพียงคนเดียวคือครูอุทัย พาทย์-โกศล

เครื่องดนตรีที่บ้านจางวางทั่ว พาทย์โกศล เก็บรักษาไว้มีจำนวนมากมาย ซึ่งเป็นความภูมิใจของตระกูลและต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เครื่องดนตรีเหล่านั้นมีกระทั้งระนาดแก้วซึ่งมีรูปลักษณะเหมือนกับระนาดแก้วที่มีในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

๒๔. บ้านครูสุร ดุริยประณีต บ้านบางลำภู

บ้านเลขที่ ๘๓ ซอยวัดสังเวชวิศยาราม

ถนนบางลำภู ตำบลสามพระยา เขตพระนคร

กรุงเทพ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ (๒๒) ๒๔๒-๑๑๑๖

ครูสุร ดุริยประณีต (๒๔๒๔-๒๕๑๖) แห่งบ้านลำภูซึ่งเป็นสำนักดนตรีไทยที่สำคัญมากของกรุงรัตนโกสินทร์อีกแห่งหนึ่ง ครูสุรแต่งงานกับนางแถบ มีบุตรธิดาด้วยกัน ๑๒ คนทุกคนมีชื่อเสียงในฐานะนักดนตรี นักร้อง และมีลูกหลานมากมายออกไปเป็นนักร้องนักดนตรีฝีมือดีในลำดับต่อมา

ลูกของครูสุรซึ่งมีบทบาททางดนตรีในเวลาต่อมาคือ ครูรูป ครูชื่น ครูจัน ครูเข้มชัย ครูเชื้อม ครูเข้มชัย ครูทัศน์ย์ ครูสุดจิตต์ ครูสืบสุด ล้วนเป็นนักร้องนักดนตรีที่สำคัญของตระกูล "ดุริยประณีต" ทั้งสิ้น และตระกูลดุริยประณีตมีบทบาทการดนตรีในกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล

ตระกูลของนักดนตรีอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับดุริยประณีต เช่น ดุริยพันธุ์ โตสง่า พิณพาทย์ เขียววิจิตร เป็นต้น นอกจากนี้บ้านบางลำภูเป็นสำนักดนตรีไทยที่สำคัญมาก โดยนักดนตรีคนสำคัญ ๆ ผ่านเข้าออกนอกในบ้านบางลำภูจำนวนมาก ที่สำคัญก็คือนักดนตรีสืบทอดความเป็นอยู่ยิ่งใหญ่แห่งบ้านบางลำภู ตราบเท่าทุกวันนี้

เครื่องดนตรีในบ้านบางลำภู เป็นเครื่องดนตรีเก่าที่สืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นคุณปู่
เครื่องดนตรี จำนวนมากได้กระจายไปกับวงดนตรีของลูกหลานที่แตกวงกันออกไป

ครูสุตจิตต์ (ศุริยประณีต) ชนันทกุล เป็นศิลปินแห่งชาติสาขากวีศิลป์ เกิดเมื่อปี
๒๔๗๑ ได้เรียนดนตรีจากคุณพ่อและบรรดาพี่ ๆ ทั้งหลาย ปัจจุบันเป็นผู้ดูแลและอยู่ในบ้านบางลำภู
ครูสุตจิตต์เป็นนักร้องของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้จัดรายการเพลงไทยของสถานีวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทย เช่น รายการ รื่นรสดนตรีไทย เป็นผู้ดูแลรายการเพลงไทยของกรมประชาสัมพันธ์

บ้านบางลำภู เป็นแหล่งดนตรีไทยของกรมศิลปากรและกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนัก
ดนตรี นักร้องบทเพลง และเป็นสำนักดนตรีที่สำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์

๒๔. บ้านครูหม่อมหลวงสุวัจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา

บ้านเลขที่ ๑๗๗ รอยพญานาค ตรงข้ามไปรษณีย์อุรุพงษ์

เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ (๒๒) ๒๑๕๔-๘๑๑๘

หม่อมหลวงสุวัจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยาเกิดเมื่อปี ๒๔๗๙ ปัจจุบันอายุ ๖๐ ปี เป็น
บุตรของท่านผู้หญิงสมใจ สวัสดิกุล ณ อยุธยา เป็นศิลปินแห่งชาติสาขากวีศิลป์ เป็นลูกศิษย์ของครู
ศุริยประณีต ที่บ้านบางลำภู ศึกษาและสืบทอดวิชาปี่พาทย์จากที่บ้านบางลำภู ตั้งแต่อายุ ๑๕-๑๖ ปี
โดยดีด้องวงใหญ่ ต่อมาจึงเข้ารับราชการอยู่ในกรมศิลปากร กระทั่งเกษียณอายุราชการ ปี ๒๕๓๙

ได้รับสืบทอดเครื่องดนตรีที่สำคัญมากคือระนาดทุ้มเหล็ก ได้มาจากครูชื่น ซึ่งเป็นพ่อ
ของนายช่อ นักดนตรีแถวบางใหญ่ ส่วนดีด้องวงใหญ่ ซึ่งยังรักษาระบบเสียงดั้งเดิมเอาไว้ได้ นั้น ได้มาจาก
พี่ชายของแม่ชื่อนชด ผลสิน จากชลบุรี

๓๐. มูลนิธิหลวงประดิษฐ์ไพเราะ

เลขที่ ๔๗ ถนนเศรษฐศิริ สามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ (๒๒) ๒๗๙๑-๕๐๙, ๒๗๙๑-๐๘๕๖

หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง ๒๔๒๔-๒๔๙๗) ศุริยกุลวิเอกแห่งกรุงรัตน
โกสินทร์ ที่มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย เป็นบุตรคนสุดท้ายของครูสินและนางยิ้ม ศิลปบรรเลง
เกิดเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๔๒๔ ที่ตำบลดาวดึงส์ ชัมปวา สมุทรสงคราม ครูสินผู้เป็นพ่อเป็น

เจ้าของวงปีพาทย์ เป็นเป็นศิษย์นักดนตรีคนสำคัญของยุคต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ พระประดิษฐไพเราะ ที่เรียกกันทั่วไปว่าครูมีแขก

ปี ๒๔๔๓ อายุขณะนั้นได้ ๑๙ ปี ได้ประชันระนาดและถวายการแสดงเดี่ยวฝีมือ แก่ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช ที่เขาเพชรบุรี และได้เข้าถวายตัว เป็นนักดนตรีในวังบูรพาภิรมย์ เป็นผู้ควบคุมวงดนตรีในขณะนั้น อาจกล่าวได้ว่าหลวงประดิษฐไพเราะเป็นครูดนตรี นักดนตรี และเป็นดุริยางค์ที่สำคัญที่สุดแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ก็ว่าได้

ส่วนหนึ่งของเครื่องดนตรีของหลวงประดิษฐไพเราะเก็บรักษาไว้ที่มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะซึ่งมีอาจารย์มาลี ลาควิกและอาจารย์ชนก ลาควิก เป็นผู้ดูแลอยู่

บรรณานุกรม

หนังสือ

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานผลการวิจัย นามานุกรมศิลปินเพลงไทย ในรอบ ๒ ปี
 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นายแพทย์ขุนพิศ อมาตยกุลและคณะ โรงพิมพ์เวียนแก้ว
 ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๖
- ณรงค์ เขียนทองกุล มานุษยวิทยาการดนตรี:กรณีศึกษานามวงลำภู วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
 มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๓๙
- วิมาลา ศิวพงศ์ การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสังคมไทยปัจจุบัน ศึกษากรณี สตูลพาทย์โกสธ
 และสตูลศิลาบรรเลง วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยามหาบัณฑิต คณะ
 สังคมศาสตร์และ มนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๔
- เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
 ครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานบุคคล ครูดนตรี นักดนตรี และช่างทำเครื่องดนตรี

นายทุน เนตรสว่าง เป็นหัวหน้าวงปี่พาทย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ครูจำลอง เพื่องฟู อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

อาจารย์ชนก สาศิก มุสนิธหลวงประดิษฐไพเราะ

นายณรงค์ สุนทรวิภาต ตำบลท่าพี่เลี้ยง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

วงมณฑลศิลป์ วัดสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี

นาวาโทประดิษฐ์ เล้งรักษา หัวหน้าวงดนตรีไทย กองดุริยางค์ทหารเรือ

ครูประถม นักปี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ครูพิณิจ ฉายสุวรรณ ผู้ควบคุมวงกรุงเทพมหานคร ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย

มหาวิทยาลัยมหิดล

อาจารย์พิเศษ เจียจันทร์พงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ครูไพฑูรย์ เจียเจริญ นักดนตรีกรมศิลปากร

อาจารย์เพื่องัดคำ นักพิณพาทย์ ทายาทครูยิบ นักพิณพาทย์ เพชรบุรี

อาจารย์มาลี สาศิก มุสนิธหลวงประดิษฐไพเราะ

ครูเยื้อ อุบลน้อย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ครูวิเชียร เกิดผล ตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครูมนัส สุวรรณแสง อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ครูศิริ นักดนตรี ตำบลสวนหลวง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

ช่างสมบุญ เกิดจันทร์ ช่างทำเครื่องดนตรี อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครูสวัสดิ์ สุนิมิตร อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครูสังเวียน พงษ์ดนตรี ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สุจิน คล้ายมูข คณະครสุพรรณ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หม่อมหลวงสุวัฑน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา นักดนตรีกองการสังคีต กรมศิลปากร

ครูสุดจิตต์ คุริยประณีต ศิลปินแห่งชาติ บ้านบางลำพูบน

ระยะเสียงช่วงโคที่เครื่องดนตรีแต่ละชิ้นมีศักยภาพของเสียงที่ชัดเจน หรือมีเสียงที่บวม หรือเสียงที่กลุ่นเครือ

๓. วัดเสียงโดยให้นักดนตรีบรรเลงเพลงครูหรือเพลงเก่า ตามวิธีการที่ได้สืบทอดกันมา เพื่อวิเคราะห์รูปลักษณะของดนตรี กระจุกหรือสำนักของนักดนตรีและอายุของเพลงที่ได้สืบทอดต่อกันมา เพราะเพลงเหล่านั้นได้สืบทอดกันมาจนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งก็พบว่านักดนตรีที่มีความสามารถสูงก็สามารถที่จะสืบทอดได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ในบางกรณีนักดนตรีบางคนยังสามารถปรุงแต่งเพลงในองคฆารทันทกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป นักดนตรีบางคนได้แต่เพียงสืบทอดและส่งต่อไปยังคนรุ่นหลังเท่านั้น และนักดนตรีบางคนรับสืบทอดมาได้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากเชื่อว่าไม่มีศักยภาพเพียงพอและใจไม่รักทางได้ดนตรี

อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยให้นักดนตรีผู้เป็นเจ้าของเครื่องดนตรีหรือผู้สืบทอดแบบฉบับเป็นผู้บรรเลง เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องใกล้เคียงมากที่สุด ในกรณีที่บางแหล่งข้อมูล นักดนตรีเจ้าของเครื่องดนตรีได้เสียชีวิตไปแล้วเหลือ คณะผู้วิจัยต้องให้นักดนตรีอื่นเป็นผู้บรรเลง ซึ่งจะวัดข้อมูลได้ไม่เที่ยงตรงนัก แต่ก็มีคามจำเป็นที่จะต้องบันทึกเสียงไว้ศึกษา

การวัดความถี่ของเสียง เมื่อได้เสียงดนตรีแล้ว นำไปถ่ายลงในเครื่องวัดเสียง เพื่อวัดระดับเสียง โดยใช้เครื่องวัดเสียง ซึ่งสามารถบอกความถี่ของเสียงคือ ๑ รอบวินาที เสียงโคที่มีจำนวนเสียงรอบกว่าเสียงดนตรี เครื่องจะไม่จับเสียงอ่านไม่ได้ (ไม่มีเลขให้อ่าน) ค่าของเสียงเป็นรบกวน(noise) เครื่องวัดเสียงจะจับเสียงที่เป็นเสียงที่มีวัดระดับได้ (เสียงดนตรี) เท่านั้น

บทที่ ๓

การวิเคราะห์ระบบเสียง

การวิเคราะห์ระบบเสียงดนตรีไทยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์โดยการวัดเสียงออกเป็น ๒ ระบบ ด้วยกันคือ ระบบแรก วิเคราะห์โดยการวัดความถี่ของเสียงแต่ละเสียง ของแต่ละเครื่องดนตรี เพื่อหา ระดับความสูงต่ำของระดับเสียง ระบบที่สอง เป็นการวิเคราะห์โดยการวัดรูปคลื่นเสียงของเครื่องดนตรี

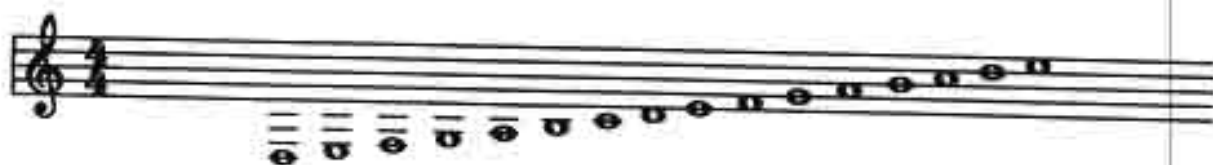
การวัดความถี่ของเสียงแต่ละเสียง

การวัดความถี่ของเสียงของเครื่องดนตรีไทยเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สำรวจ แหล่งเสียงดนตรีไทยจากตระกูลขลุ่ย ขลุ่ยวงคนตรี วงคนตรีและนักดนตรีที่มีชื่อเสียง สำนักดนตรีที่สืบทอดการดนตรีไทยมาเป็นเวลาช้านาน รวมถึงเครื่องดนตรีเก่าแก่และเชื่อว่ามีความเป็น มาทางประวัติศาสตร์ของการดนตรีไทย

ในการวัดเสียงใช้เครื่องวัดเสียง KORG Master Tune MT 1200 Multi Temperament Tuner เป็นเครื่องมือวัดค่าของเสียง โดยตั้งตัวเลข Temperament ตามเสียงที่ใกล้เคียงกับเสียงมากที่สุด หาก Temperament ของเสียงยังห่างอยู่ เข็มของเครื่องวัดก็จะไม่ทำงาน เมื่อ Temperament อยู่ในระยะ เดียวกับเสียง เข็มก็จะทำงานบอกความถี่ของเสียง

นอกจากนี้ยังใช้วิธีสัมภาษณ์และให้นักดนตรีสาธิตเล่นเครื่องดนตรี ถึงวิธีการเรียนรู้และ การสืบทอด คณะผู้วิจัยได้บันทึกเก็บลงเทป ๓ วิธีด้วยกัน

๑. วัดโดยให้นักดนตรีเล่นไล่เรียงเสียงในระบบบันไดเสียงตามศักยภาพของเครื่องดนตรี จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง เพื่อวัดระดับเสียง ความกังวานของเสียง วิธีนี้ น้ำหนักของเสียง (ดังเบา ขึ้นยาว) อาจจะแตกต่างไปจากการบรรเลงเพลงเพราะว่าขาดอารมณ์เพลง แต่ก็สามารถที่จะ บอกระดับเสียงของเครื่องดนตรีได้ว่า เครื่องดนตรีไทยแต่ละชิ้นมีศักยภาพในการประดิษฐ์ เสียงอย่างไร ช่วงเสียง (range) ขัณฑ์เสียง (interval)

๒. วัดเสียงโดยให้นักดนตรีเล่นเสียงซ้ำ ๓ หรือ ๔ ครั้งต่อเสียงเพื่อที่จะวัดความถี่ของเสียง แต่ละเสียงว่ามีความถี่เป็นอย่างไร มีเสียงรบกวนมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ ยังสามารถบอกได้ว่า

Band 1 RTL	A 425 RE	RE2	KWY	K U	K P	Hypo.
-	-					0.0
-	-		-			171.4
-	-		312			342.8
-	-	-	-	494		514.2
710	-	-	-	695		685.6
862	-	-	820	837		857.0
1058	1028	-	857	1028	1028	1028.4
1175	1190	-	-	1200	1225	1200.0
211	-	176	186	181	196	171.4
322	-	342	357	400	362	342.8
494	514	514	519	494	534	514.2
660	685	690	695	-	715	685.6
857	-	857	-	857	-	857.0
1008	1028	-	1038		1038	1028.4
1200	1200	-	1200		1200	1200.0
171	171	-	-		171	171.4
342	342	332	322		332	342.8
		-	-		504	514.2
		670				685.6
		847				857.0
		-				1028.4
		-				1200.0
		171				171.0
		-				342.8
						514.2
						685.6
						857

Band 1 RT	1st RE	A 435 REL	KWY	KWL	Pi	
						0.0
-	-	-	-	-	-	171.4
-	-	-	-	-	-	342.8
-	-	-	-	-	-	514.2
-	-	-	-	-	-	685.6
840	-	-	-	-	877	857.0
1928	1018	-	-	0	1018	1028.4
1200	1195	-	-	0	1180	1200.0
171	166	-	161	0	171	171.4
342	-	-	332	337	362	342.8
514	519	-	504	0	-	514.2
685	695	-	675	685	665	685.6
835	862	790	840	840	877	857.0
1028	1023	1018	1028	1028	1048	1028.4
1200	1195	-	1200	1200	-	1200.0
171	166	161	171	171	201	171.4
342	332	342	342	362	352	342.8
	510	-		524	484	514.2
	685	675		685	725	685.6
	-	830		0	887	857.0
	-			1058	1028	1028.4
	1200	-		1160	-	1200.0
	161	171		0	100	108.0
	342	352		400		342.8
	514	514				514.2

[illegible]

	Band 3 REL	A 425 RT	RE	KWL	KWY	Pi	Khlu
0.0							
171.4		-			-		
342.8		-	-			332	
514.2		-	-			504	499
685.6 -		695 -				670	675
857.0 -		840 -				840 -	830
1028.4 -		1018 -		-	-	1018	1018
1200.0 -		1195 -		1180	1175	1195	1205
171.4 -		161	140	166	166	171	176
342.8	332	332	347 -		-	362	322
514.2	504	509	534 -		-	504	484
685.6	680	675 -		680 -		685	
857.0	840	840 -		852	847	867	
1028.4	1023	1018	1028	1028	1013	1048	
1200.0	1185	1195	1200	1185	1210	1180	
171.4	166	161	171	201	206	166	
342.8	342	342	342	372	362	377	
514.2	514 -		514	555		524	
685.6	685	-	-			680	
857.0	857	-		887		857	
1028.4	1028	-		1048		1058	
1200.0	1210	-		1230		1120	
0.0	186		176	201			
342.8	352	-		372			
514.2							
680.0							

	Band 4 RE	A 425 RT	Sor U	Sor Du.	
C					0.0
D					171.4
D#					342.8
F				504	514.2
G		-		695	685.6
A		-		857	857.0
A#	-	-	988	1018	1028.4
c	-	-	1180	1220	1200.0
d	-	-	191	201	171.4
d3	-	322	332	352	342.8
f	504	504	524	524	514.2
g	685	685	715	685	685.6
a	862	857	887		857.0
a#	1928	1028 -			1028.4
c1	1200	1195	1310		1200.0
d1	191	166			171.4
d#1	332	342			342.8
f1	514	534			514.2
g1	685	665			685.6
a1	872	857			857.0
a#1	1028	1028			1028.4
c''	1200 -				1200.0
d''	-				0.0
d#''	-				342.8
f''	534				514.2
g''	-				
a''	877				

Nat. Mus.
Band 5
RK A400

K. Mah.

RTL Mah.

Hypo.

		R. IVa425	R. IVa425	
C				0.0
D		191		171.4
D#		357		342.8
F	514	514		514.2
G	-	685		685.6
A	-	867	-	857.0
A#	1028	1028	1018	1028.4
c	1200	1400	-	1200.0
d	171	-	176	171.4
d3	-	-	-	342.8
f	-	534	514	514.2
g	-	705	-	685.6
a	-	892	-	857.0
a#	-	1068	-	1028.4
cl	-	1240	1200	1200.0
d1	-	201	171	171.4
d#1	-	382	-	342.8
f1	529	554	-	514.2
g1	-	735	-	685.6
a1		1068	1058	857.0
a#1	-	-	-	1028.4
c''				1200.0
d''				0.0
d#''				342.8
f''				514.2
g''				685.6

Band 6 L	RTL	RT	RE	REL	KWY	KWL	Khlu
	-	-			-	-	
	-		357	-	-		342
		509	504 -	-		504.	509
705	705	680	-		695 -	-	675
820	825	840		867	877	887	852 825
1018	1018	1028 -		-	-		1018 1018
1185	1195	1200		1200	1215	1215 -	1200
156	140	201		166	140	191	211 186
	337	372		357 -	-		362 342
	519	534		514 -		539	519 524
	705	695		680	690 -		705
862	857	857 -			872	825 -	
1028	1028	1028		1058 -		1018 -	
1210	1210	1200		1200	1185 -	-	
-		201 -			191	191 -	
-		352		352	342	362	342
-		534		509	509	-	
				665 -			
				837 -			
				1018 -			
				1205	1210		
				181 -			
				554			

Band 7 KM	A 425 RE	RT	KM	RTL	REL		
						0.0	
		-		-		171.4	
		-		-		342.8	
-			494 -		514 -	514.2	
	695 -		685	695 -	-	685.6	
-	-	-	-		840 -	857.0	
	1023 -	-		1038	988 -	1028.4	
	1205 -		1180	1200 -	-	1200.0	
	176	186	171	166	140	135	171.4
-	-		312 -	-	-		342.8
	514	474	494 -		494	486	514.2
	685 -		665	680	670 -		685.6
	845 -		825	840	857	835	857.0
-		1003	998	1028	1018	1028	1028.4
	1215 -		1175	1205 -		1200	1200.0
	191	110 -		171	166	166	171.4
-		327	302	342 -		327	342.8
	529	469 -		519	519 -		514.2
-	-		-			690	685.6
	877 -		-		-		857.0
	-					1043	1028.4
	-					1220	1200.0
	-				-		0.0
	-				-		342.8
	-						514.2
							685.6

Band 8 KWY425	KWL 430	RT 430	RE 430	REL 430	RTL 430	
-	-	-	-	-	-	0.0
-	-	-	-	-	-	171.4
-	-	-	-	-	-	342.8
-	-	-	-	-	-	514.2
-	685	-	-	-	-	685.6
-	-	810	825	-	-	857.0
-	-	998	-	-	-	1028.4
-	-	-	-	-	1185	1200.0
-	181	130	171	201	171	171.4
352	352	312	352	362	352	342.8
-	534	494	509	529	509	514.2
685	670	630	700	685	-	685.6
862	872	820	857	872	-	857.0
-	1068	-	-	1043	1028	1028.4
1200	1190	1200	-	-	1200	1200.0
176	-	171	-	-	201	171.4
-	-	432	337	-	382	342.8
-	-	524	-	544	-	514.2
-	-	-	-	-	-	685.6
-	-	-	820	-	-	857.0
-	-	-	1003	1075	-	1028.4
-	-	-	-	1240	-	1200.0
-	-	-	161	211	-	186.0
-	-	-	-	372	-	342.8
-	-	-	489	-	-	514.2

	Band 9 Khlui 425	Band 10 KWY	A 420 RT	RE	KWY	KWL
0.0						1180
171.4		171 -				-
342.8		347 -				-
514.2		-	-	-	519	504
685.6		-	-	-	685	680
857.0		835	835	830		830
1028.4	1018 -		1028	998	1023 -	
1200.0	1215	1200	1215 -		1195 -	
171.4	191	176	161	171	161	176
342.8	337	342	352	352		347
514.2	514 -		519	514	509 -	
685.6	685	685	680	675	690	710
857.0	872	857	830	830	845	887
1028.4	1028	1038	1018 -	-		
1200.0	1220	1190	1170	1175	1185 -	
171.4	191	166	171 -		140 -	
342.8	337	357	332	332	352 -	
514.2	514		494	494	534	
685.6			-	-		
857.0				820	897	
1028.4				1013		
1200.0				1180		
188.0				211		
342.8				337		
514.2				509		

Band 11 Band 12
 RTL 443 dif. RTL44 KWL 415 RT 420 RE 420

0.0					
171.4			181	166	
342.8					
514.2	565				
685.6	785			685	
857.0	887			877	
1028.4		1120		1028	
1200.0			1210	1220	1230
171.4		196	181		300
342.8			347	372	
514.2					
685.6				705	620
857.0			882		815
1028.4					
1200.0			1200		
171.4			181		1170
342.8		372	372		150
514.2		6309			332
685.6		760			509
857.0		882			
1028.4		1058			
1200.0		1095			
198.5					
342.8					
514.2					

Band 13 RTL 412	REL 412	Band 14 Khluf 415	Band 15 RTL	A 445 KWY	RE
0.0 -			-		
171.4 -			-		
342.8 -			-		
514.2 -				362	
685.6 -	-		504.	509	
857.0	795 -		685	680	665
1028.4 -	-		840	840	887
1200.0	1200 -	847	1033 -		
171.4	140 -	1195	1200	1180	1200
342.8	357 -	171	201		161
514.2	514 -	342	377	342	342
685.6 -		494	524	514	514
857.0		710 -	695	665 -	
1028.4	857 -	862	867	800	867
1200.0	1028	1028	1058	1028 -	
171.4	1205 -	1210	1230	1180	1185
342.8	181 -	186 -		171	166
514.2	362 -	342	400	342	352
685.6		514			504
857.0					670
1028.4		700			
1200.0		872			
99.3		1043			
342.8					1180
514.2					171
					342

Band 19 KW	A 425 KWL	RE	Band 20 RE	A 425 KM	Band 21 REL 410	KW 420
0.0						
171.4 -		161				
342.8	322	352				342
514.2	484	524 -	-	519		514
685.6 -		670	620 -	665	685	685
857.0	810 -	-	-		800	840
1028.4	988	1018 -	-	1033	1018	1028
1200.0	1200	1210 -	-		1190	1210
171.4	171	191 -	196	191	156	181
342.8	352	342	337	357 -	342	347
514.2	524	539	499	519	529	519
685.6	670	720	670	690	710	690
857.0	857 -	-	862	877	877	877
1028.4	1028	1063 -	-	-	1048	1028
1200.0	1200 -	-	1200 -	-		1220
171.4	181	201 -	-	-	191	191
342.8	342	352	357 -	-	367 -	
514.2			519 -	-	549	
685.6		-	-	-	800	
857.0		-	-	-		
1028.4			1028 -			
1200.0			1220 -			
176.0		-	-			
342.8		-	-			
514.2		-				

Band 16 RT 445	Band 17 KMWY 448	Band 17 KWY 425	RE 425	Band 18 RTL 410	Band 18 RTL 410	
-				retake		0.0
-				-		171.4
332	362	410		332		342.8
494	524	524	-	-		514.2
665		700	-	675	-	685.6
-	857	830	-	825	-	857.0
1008	1048	1023	-	-	1018	1028.4
1210	1220	-	-	1185	1200	1200.0
191	-		156	181	-	171.4
362		347	372	332	-	342.8
534	494	519	514	504	514	514.2
-	840	680	675	690	675	685.6
820	867	810	820	-	840	857.0
1033	1048	1008	1028	1028	-	1028.4
1210	-	1180	1210	-	-	1200.0
191	-	166	166	-	-	171.4
-	352	337	-	327	342	342.8
	514	504	504	459	509	514.2
-		-			675	685.6
		857		-		857.0
		-		-		1028.4
		1180			1185	1200.0
		171			181	176.0
		352		-		342.8
				-		514.2

Band 24			Band 25		
RTL 425	RE 430	KM 425	REL 455	RT 455	RE 420
0.0					95 Mahori
171.4					
342.8				357	
514.2 -	-	514 -		534	
685.6 -	-	690 -		705 -	
857.0 -	-	-		887	862
1028.4 -	-	1028	1008	1058	1028
1200.0	1290 -	-	1200	1220	1190
171.4	181 -	-	171	191	171
342.8 -		337	362	362	342
514.2 -	-	544	514	544	514
685.6	660 -	-	685	715	690
857.0	805 -	897	862	877	872
1028.4 -	-	1090	1033	1048	1038
1200.0	1120 -		1220	1240	1210
171.4 -	-	236	191	211	181
342.8	362 -	425	372 -	-	
514.2	544 -	-	544		539
685.6	735	705	710		780
857.0	897	877	872	-	
1028.4	1120	1053 -	1058	-	
1200.0	1175 -		1230	-	
151.6 -	-		211		196
342.8	430	410		-	
514.2	585 -				

Band 26 RTL 420	KM 420	Band 27 RTE 405	Band 28 RT 415	Band 29 Khlui 428	Band 30 430
--------------------	--------	--------------------	-------------------	----------------------	----------------

					0.0
					171.4
					342.8
600	514 -				514.2
685	685 -				685.6
825	-				857.0
998	1008 -			1018	1028.4
1200 -		1220 -		1190	1200.0
166	161	323	251	191	171.4
342	352	400 -		352	342.8
524 -		590	590	514	514.2
695 -		675 -		685	685.6
815 -		820	820	877	857.0
1023 -	-		1058	1033	1028.4
1200 -		1090	1270	1195	1200.0
166 -		1190	171		171.4
342	-		332		342.8
529	534 -		494		514.2
	705	800	685		685.6
	892 -		857		857.0
		1100	1028		1028.4
	-		1200		1200.0
		810	181		495.5
	-		352		342.8
			519		514.2

Band 31

KWY 430	KWL 430	RTL 430	RT 425	REL 430
-	-	-	-	C
-	191 -	-	-	D
-	-	-	-	D#
-	-	-	-	F
685	695 -	-	-	G
857	877	867	857 -	A
-	1048	1033 -	-	A#
1200	1240 -	-	1200	1210 c
-	201	171	171	171 d
362	382	342	327	342 d3
529	-	534	534	534 f
690	715 -	-	705 -	g
862	887	857	887	867 a
1033	1068	1038	1043	1038 a#
1215 -	-	-	1205	1210 c1
191 -	-	191	186	176 d1
367	-	-	352 -	d#1
-	554	-	544	534 f1
-	-	-	-	685 g1
-	-	-	-	a1
-	-	-	-	1028 a#1
-	-	-	-	1200 c''
-	-	-	-	171 d''
-	-	-	-	d#''

	Band 32 REL 430	RTL 430	Band 33 RTL 440	KWY 425	Band 34 RTL 425
C				-	
D				-	-
D#		390		-	-
F		-	514	-	-
G		-	685	-	620
A		-	877	-	-
A#	-	-	1043	-	1028
c	-	-	1225	1320	1180
d	-	-	-	-	120
d3	-	-	400	-	-
f	-	420	554	630	504
g	-	-	-	-	665
a	-	-	-	820	820
a#	-	-	1100	1008	1018
cl	-	-	1280	1180	1200
dl	-	171	-	166	-
d#1	-	-	191	332	
f1	-	-	590		
g1	-	-	770		
a1	-	-	-		
a#1	1018		1120		
c''	-		1295		
d''	181	-			
d#''	342	-			

	Band 35 RT 420	RT 420	KWY 420	Band 36 RTE 430	Hypo.
C				30	0.0
D			-		171.4
D#	332		-	347	342.8
F	514 -		-	400	514.2
G	675 -		-	655	685.6
A	867 -		867 -		857.0
A#	1008	1028	1033 -		1028.4
c	1190	1200	1195	1270	1200.0
d	176	171 -	-		171.4
d3	337	347	347	420	342.8
f	509	534	514 -		514.2
g	680	705 -			685.6
a	867	867	857	790	857.0
a#	1013	1038	1038 -		1028.4
ol	1195	1200	1200	1130	1200.0
d1	176	171	191	100	171.4
d#1	347	342	342 -		342.8
f1	504 -		-		514.2
g1	-		-		685.6
a1	-				857.0
a#1	-				1028.4
c''	-				1200.0
d''		161			80.5
d#''	-				342.8
f''					514.2

การวัดรูปคลื่นเสียงของเครื่องดนตรี

การวัดรูปคลื่นเสียงของเครื่องดนตรี สามารถบอกถึงความกังวานของเสียง คลื่นเสียงขยายกว้างมาก หมายถึงโลหะ ไม้ หรือวัสดุที่ใช้ทำเครื่องดนตรีชิ้นนั้น สามารถสร้างความกังวานของเสียงได้มากโดยธรรมชาติ หากคลื่นเสียงไม่มีคลื่นเสียงหรือมีคลื่นเสียงน้อย สามารถบอกได้ว่าโลหะหรือไม้ หรือวัสดุที่ใช้ทำเครื่องดนตรีชิ้นนั้น มีความกังวานของเสียงน้อย มีเสียงรบกวนมาก วัสดุมีคุณสมบัติไม่ดีพอที่จะประดิษฐ์เสียงดนตรี กล่าวคือมีเสียงรบกวน ออกมาเป็นเสียงไม้กระทบไม้ หรือโลหะกระทบโลหะ หรือไม้กระทบโลหะ เป็นต้น มีเสียงรบกวนมากกว่าเสียงดนตรี ตัวอย่างชื่อเพลงที่ปรากฏเป็นหลักฐาน เช่น เพลงกุลาตีไม้ เพลงลาวกระทบไม้ ซึ่งบ่งบอกถึงเสียงไม้กระทบกัน